Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 25 июнь сешанба

Сотувда эркин нархда

№ 132 (2960)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Б.Р.Парпиевни Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазири этиб тайинлаш тўғрисида

Ботир Раҳматович Парпиев Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. КАРИМОВ**

Тошкент шаҳри,
2002 йил 24 июнь.

Олий Мажлисда

Дори-дармон сифатига кафолат борми?

Халқимизда иссиқ жон иситмасиз бўлмас, деган гап бор. Бу ҳикмат бежизга айтилмаган, албатта. Танамизда бирон ўзгариш сезсак, дарҳол шифокорга мурожаат қиламиз, зарур дори-дармонлардан фойдаланамиз. Хўш, бугунги кунда жойларда дори-дармон воситалари билан савдо қилиш қандай йўлга қўйилган? Уларнинг сифати, мувофиқлик даражаси талабга жавоб берадими?

Олий Мажлис Ижтимоий масалалар ва бандлик қўмитасининг навбатдаги йиғилишида юқоридаги саволларга жавоб изланди. Йиғилишда мазкур масаланинг кўндаланг қўйилиши бежиз эмас. Ўзбекистон Республикасининг «Дори воситалари ва фармацевтика фаолияти тўғрисида»ги Қонуни қабул қилинганидан бери анча вақт ўтди. Унинг ижросини таъминлаш юзасидан жойларда, жумладан, Андижон вилояти ва Тошкент шаҳрида ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Қўмита ўз йиғилишида ушбу масалани атрофлича муҳокама қиларкан, асосий эътиборни эришилган ютуқлар ва мавжуд муаммоларга қаратди. Жумладан, республикада дори воситалари сотиш ва фармацевтика фаолияти билан шуғулланиш даражаси анча ўсган. Аҳолининг дори-дармон воситаларига бўлган эҳтиёжини қондириш, сервис хизматини яхшилаш юзасидан республика «Дори-дармон» давлат акционерлик уюшмаси томонидан тегишли чора-тадбирлар белгиланмоқда.

Шунга қарамай тармоқда олиб борилаётган ишлардан қаноатланиб бўлмайди. Қонун ижросини ўрганиш шуни кўрсатадики, Андижон вилояти ва Тошкент шаҳрида дори-дармон воситалари билан савдо қилишда жиддий хато-камчиликларга йўл қўйилаётир. Айрим дорихоналарда сотилаётган дори воситалари давлат реестрига киритилмаган, сертификати йўқ, лаборатория кўригидан ўтказилмаган. Энг ачинарлиси, муддати ўтган, истеъмолга яроқсиз дори-дармонларни сотиш ҳолларига йўл қўйилмоқда. Ана шу каби камчиликларга йўл қўйганлиги сабабли биргина Тошкент шаҳридаги 11 та дорихона раҳбарига нисбатан маъмурий чора кўрилди, яъни уларга 188650 сўм миқдорида жарима солинди.

Андижон вилояти ва Тошкент шаҳридаги баъзи дорихоналарда қонуннинг бир қатор моддалари талабларига тўлиқ риоя қилинмаётир. Имтиёзга эга бўлган шахсларни бепул дори-дармон билан таъминлаш, уларга тиббий хизмат кўрсатиш қониқарсиз аҳволда. Дори воситаларини сақлаш ва уларни истеъмолчиларга қадоқланган ҳолда етказиб бериш меъёрлари бузилаяпти. 2001 йилнинг биринчи чораги мобайнида Тошкент шаҳридаги 124 та дорихона фаолияти ўрганиб чиқилган ва иш фаолиятидаги хато-камчиликлар учун 33 та дорихонанинг лицензиясини бекор қилиш ҳақида Соғлиқни сақлаш вазирлиги ҳузуридаги лицензия ҳайъатига тақдимнома киритилган.

Маълумотларга қараганда, ҳозирги кунда республикамизда фаолият юритаётган дорихоналарнинг 85 фоизи хусусийдир. Дори-дармонларнинг асосий қисми четдан олиб келинмоқда. Хусусан, бозорларда сотилаётган дори воситаларининг сифатига кафолат йўқ. Баъзи шахслар кирим қилинмаган дори-дармонларни сотишдан ташқари ўз даромадларини солиқ идораларидан яшириб, қонун талабларининг қўпол равишда бузилишига сабаб бўлаяптилар.

Текшириш давомида айрим хусусий дорихоналарда соҳага алоқаси бўлмаган шахслар савдо-сотиқ ишлари билан шуғулланаётганлиги, истеъмолчиларнинг қонуний ҳақ-ҳуқуқлари ҳисобга олинмаётганлиги, прейскурант асосида сотилиши лозим бўлган 20 хилдаги дори-дармон туркумини аҳолига етказиб беришда узилишларга йўл қўйилаётганлиги аниқланди. Таъкидлаш керакки, бу каби камчиликларни бартараф этиш, хизмат маданиятини ошириш учун барча имкониятлар мавжуд. Гап улардан самарали ва оқилона фойдалана билишдадир.

Қўмита йиғилишида муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

Н.ТОШЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИСТИҚЛОЛ УМИДЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

Ёшлар — миллат ишончи, юрт эртаси, келажак эгалари. Мустақилликнинг илк кунлариданоқ мамлакатимизда ҳар томонлама етук ва баркамол авлодни тарбиялашга давлат сиёсатининг энг устувор йўналиши сифатида эътибор берилаётир. Шу кунларда барча илм даргоҳларининг ўқувчилари етуклик шаҳодатномасига эга бўлиб, мустақил ҳаёт остонасига қадам қўймоқда. Зеро, улар том маънода истиқлол умидлари — мустақиллик неъматларидан баҳра олаётган ёшлардир.

Пойтахтимиздаги "Пахтакор" марказий стадионида Тошкент шаҳри мактаб, академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари битирувчиларининг "Истиқлол умидлари - 2002" битирув кечаси бўлиб ўтди. Фестиваль Ўзбекистон Республикаси Президентининг Матбуот хизмати, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, Халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим, Маданият ишлари вазирликлари, Ўзтелерадиокомпания, "Ўзбекнаво" эстрада бирлашмаси ҳамкорлигида ташкил этилди.

Сўзга чиққанлар Президентимиз Ислом Каримов ташаббуси ва раҳнамолигида ишлаб чиқилган Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига мувофиқ ёшларни миллий истиқлол ғоялари руҳида тарбиялаш, уларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашига кўмаклашиш борасида амалга оширилаётган ишлар мамлакатимизда ўз самарасини бераётгани, ривожланган мамлакатларда ҳам кенг эътироф этилаётганини таъкидлади.

...Майдонга пойтахтимиздаги билим даргоҳлари битирувчилари ҳамда бу йил биринчи синфга қадам қўядиган болалар кириб келади. Давлатимиз мадҳияси янграйди.

Ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, мамлакатимиз шарафини жаҳон миқёсида муносиб ҳимоя қилишга қодир спортчиларни тайёрлаш мақсадида юртимизда турли мусобақалар, турнирлар, миллий спорт ўйинлари мунтазам ташкил этилмоқда. Шу маънода, "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод" ва "Универсиада" спорт ўйинларини ўз ичига олган уч босқичдан иборат яхлит тизимнинг амалга оширилаётгани эътиборга сазовордир. Бу йил Бухорода бўлиб ўтган "Универсиада-2002" спорт ўйинларида ғолиб бўлган пойтахтдаги олий ўқув юртларида таҳсил олаётган талабалар 130 та олтин медаль ва шу билан бирга давлатимиз раҳбарининг махсус соврини — "Дамас" автомобиллари билан тақдирландилар. Майдонга ана шу мусобақалар ғолиблари кириб келганида уларни барча иштирокчилар зўр олқиш билан кутиб олди.

Мамлакатимизда нафақат спорт, балки барча соҳаларда истеъдод соҳибларини қўллаб-қувватлашга жиддий аҳамият берилмоқда. Бундан уч йил муқаддам Юртбошимиз ташаббуси билан иқтидорли қизларни қўллаб-қувватлаш мақсадида Зулфия номидаги давлат мукофоти таъсис этилган эди. Эътиборли жиҳати шундаки, давлат миқёсида истеъдодли қизларни рағбатлантирувчи бундай мукофот ҳали дунёнинг ҳеч бир мамлакатида мавжуд эмас. Фестивалда мазкур мукофот соҳибаларининг самимий табрик сўзлари янгради.

Сўнгги йилларда таълим соҳасида энг яхши муаллим, мураббий ҳамда илғор билим даргоҳини аниқлаш ва тақдирлаш анъанага айланиб бормоқда. Бу йилги танловда ғолиб деб топилган пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги 17-мактаб "Йилнинг энг яхши мактаби", Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетининг академик лицейи "Йилнинг энг яхши академик лицейи", Қурилиш ва миллий ҳунармандчилик коллежи "Йилнинг энг яхши коллежи" деган шарафли номга сазовор бўлган эди. Фестиваль иштирокчилари ана шу ҳақдаги хабарни қизғин кутиб олди.

Президентимиз Фармонига биноан иқтидорли ёшларни чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватловчи "Умид" жамғармаси ташкил этилганди. Бугунги кунда кўплаб йигит-қизлар ана шу жамғарма гранти асосида жаҳоннинг АҚШ, Буюк Британия, Германия, Япония сингари ривожланган давлатларидаги нуфузли университетларда билим олмоқда. Стадионда ўрнатилган махсус экран орқали Германияда таҳсил олаётган "Умид"чи ёшлар билан сунъий йўлдош ёрдамида телемулоқот олиб борилди.

Ёшлар мусиқий жамоалари, "Умид юлдузлари" ёш истеъдодлар фестивали иштирокчилари, "Ниҳол" мукофоти совриндорлари, таниқли эстрада юлдузларининг мусиқий дастурлари кечага ўзгача файз ва шукуҳ бағишлади.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев, Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов, Тошкент шаҳар ҳокими Р.Шоабдураҳмонов иштирок этди.

Назокат УСМОНОВА,
ЎзА мухбири.
Рашид ГАЛИЕВ
олган суратлар.

«Ғалла — 2002»

КАТТА КАРВОН МАРРАДА

Фарғона вилояти ғаллакорлари 103 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан, жами 350 минг тонна сара дон йиғиштириб олишди. Унинг 280 минг тоннадан зиёди давлат дон қабул қилиш пунктларига топширилди.

Шуниси эътиборга сазоворки, олтиариқлик ғаллакорлар бу борада тўрт йилдан буён пешқадамликни қўлдан беришмаяпти. Улар ҳозирга қадар 25 минг 500 тонналик дон хирмони уйдилар. Бу йиллик режага нисбатан 250 тонна кўпдир. Тошлоқ тумани ғаллакорлари эса 14 минг тонналик маррани эгаллашди. Шунингдек, Бешариқ, Бувайда, Қува, Ўзбекистон, Учкўприк, Риштон, Ёзёвон туманлари, Фарғона ва Қувасой шаҳарлари тасарруфига кирувчи хўжаликларда ҳам белгиланган топшириқлар ошириб уддаланди.

Вилоятда қишлоқ хўжалик тармоғида амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ана шу муваффақиятнинг омили бўлди. Бу бежиз эмас. Сўнгги йилларда бу ерда фермерлик ҳаракатига катта эътибор қаратилмоқда. Бугунги кунда фақат ғаллачилик соҳасида 5 мингтадан кўпроқ фермер хўжалиги фаолият кўрсатаяпти. Айниқса, Ёзёвон туманида мазкур йўналишда эришилаётган ютуқлар эътиборга сазовордир. Тумандаги мавжуд жамоа ва ширкат хўжаликлари тўлиқ фермер хўжаликларига айлантирилгач, узоқ йиллардан бери давом этиб келаётган қолоқликка батамом барҳам берилди.

Вилоятда дон топшириш давом этмоқда. Айни пайтда ғалладан бўшаган майдонларга такрорий экинлар экиш ишлари ҳам жадал олиб борилаяпти.

Қарор ва ижро

ФЕРМЕРЛАР ХИРМОНИ

РЕПОРТАЖ

Хабарингиз бор, ҳукуматимиз қарорига кўра, 2002 йилдан бошлаб республикамизнинг учта туманида, шу жумладан, Ёзёвонда тажриба тариқасида барча жамоа ва ширкат хўжаликлари фермер хўжаликларига айлантирилган эди. Иш юритишнинг бу янги усули ҳозирданоқ ўзини оқламоқда.

Ёзёвон туманида ғалла тайёрлаш юзасидан берилаётган маълумотларга назар ташлаган киши, дарҳақиқат, бугун одатдаги жамоа ва ширкат хўжаликлари ўрнига фермер хўжаликлари номларини ўқийди. Улар оз эмас: 600 тадан кўп.

Туман ҳокими Бакирхон Шалимов ҳар куни ишни ана шу жамоаларнинг кўрсаткичлари қайд этилган 5-6 варақли ҳисоботларни таҳлил этиб, бир-бирига қиёслаш ва муайян хулосага келгани ҳолда янги режа тузишдан бошлайди. «Нима бўпти, ҳозир ғалла ўрим-йиғими қизғин паллага кирган экан, бу унинг биринчи галдаги вазифаси-ку!» деб эътироз билдиришингиз мумкин. Тўғри. Гап шундаки, у ушбу лавозимга тайинлангунга қадар Фарғона вилояти ҳокимлиги қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари вазифасида ишлаган эмасми, туманда фермерлик ҳаракатини ташкил этишга бош-қош бўлган мутахассислардан бири саналади. Айни шу жиҳатдан ҳоким янгиликни ҳаётга тўлалигича татбиқ қилишда ўзини икки карра масъулиятли раҳбар, деб ҳисоблайди.

— Қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган ислоҳотларнинг бугунги ва истиқболдаги самараси бевосита фермерлик ҳаракати билан боғлиқлигини туманимиз мисолида яққол кўриб турибмиз, — дейди Бакирхон Шалимов. — Эътиборли томони шундаки, йил бошида бундай жамоаларни ташкил этиш учун 900 та ўринга қарийб 3000 та ариза тушди. Махсус комиссия томонидан уларнинг энг муносиблари танлаб олиниб, ҳар қайсисига тегишли миқдорда деҳқончиликка яроқли ерлар узоқ муддатга ижарага берилди.

(Давоми 2-бетда).

ПОЛЬША МИЛЛИЙ МУДОФАА ВАЗИРИНИНГ ТАШРИФИ

22-23 июнь кунлари Польша Республикаси миллий мудофаа вазири Ежи Шмайдзински расмий ташриф билан мамлакатимизда бўлди. У раҳбарлик қилган делегация вакиллари дастлаб Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири Қодир Ғуломов билан учрашди.

Учрашувда Ўзбекистон билан Польша ўртасидаги ҳамкорлик барча йўналишларда, шу жумладан, ҳарбий соҳада ҳам самарали кечаётгани таъкидланди. Бунга икки мамлакатнинг турли халқаро лойиҳа ва дастурлар доирасида яқин алоқа ўрнатгани, хусусан, НАТО доирасидаги самарали ҳамкорлиги яққол далил бўла олади.

Суҳбат давомида мамлакатларимиз мудофаа маҳкамалари ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга оид масалаларга алоҳида эътибор қаратилди.

Музокара якунида Ўзбекистон ҳамда Польша мудофаа вазирликлари ўртасида ҳарбий ҳамкорлик тўғрисида битим имзоланди. Ҳужжатга Ўзбекистон мудофаа вазири Қ.Ғуломов ҳамда Польша миллий мудофаа вазири Е.Шмайдзински имзо чекди.

Польшалик меҳмонлар Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов билан ҳам учрашди. Суҳбат чоғида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш масалалари юзасидан фикр алмашилди.

(ЎзА).

Шу сонга хабар

ЛЕЙПЦИГДА ЎЗБЕКИСТОН МАДҲИЯСИ ЯНГРАДИ

Эркин кураш бўйича мамлакатимиз терма жамоаси куни кеча Германия сафаридан қайтиб келди. Лейпциг шаҳрида икки кун давомида бўлиб ўтган Гран-при туркумидаги халқаро турнирда 23 та давлат вакиллари иштирок этишди. Ва унда Ўзбекистон спортчилари яна бир бор ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Эркин курашда 55 килограммлик вазн тоифаси бўйича дунёда кучли спортчилар жуда кўп. Германияга эса уларнинг деярли ҳаммаси ташриф буюрди. Аммо финалга Ватанимизнинг икки полвони етиб келди. Натижада олтин медаль Дилшод Мансуровга, кумуш эса Адҳам Очиловга насиб қилди. Шунингдек, Музаффар Абдураҳмонов ҳам ўз вазнида (66 кг.) барча рақибларининг елкасини ерга теккизиб, шоҳсупанинг энг юқори жойидан ўрин олди.

Шу ўринда 85 килограммда гиламга чиққан Аслан Санакоев ва Игорь Купеев (74 кг.)лар ҳам терма жамоамизга биттадан бронза медалларини тақдим қилганликларини таъкидлаш жоиз.

Яна бир гап: бундан сал аввалроқ Эронда ёшлар ўртасида Осиё чемпионати ниҳоясига етганди. Унда 76 килограммли курашчимиз Муҳаммад Гажилалов олтин ва Руслан Ўтегенов (120 кг.) бронза медалларини қўлга киритди.

Озод БЕК,
«Халқ сўзи» мухбири.

СУРАТДА: Д.Мансуров (ўнгда) ва М.Абдураҳмонов.

А.ЖУМАЕВ олган сурат.

АЛЛО, СИЗНИ ВАЗИР ЭШИТАДИ!

Муҳтарам «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газетхонлари!

Шу йилнинг 28 июнь, жума куни соат 10.00 дан 12.00 гача Сизлар учун Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазири Саидаҳрор Саидаҳмедович Ғуломов телефон орқали мулоқот соатлари ўтказади.

Агар Сизни мамлакатимиз таълим тизимида амалга оширилаётган туб ислоҳотларнинг натижалари, давримизнинг стратегик ҳужжати — Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган улуғвор вазифаларнинг қандай бажарилаётганлиги ҳамда яқинлашиб келаётган 2002-2003 ўқув йили учун олий ва ўрта махсус ўқув юртларига қабул уюштириш билан боғлиқ масалалар, шунингдек, бу борадаги янгиликлар, муаммолар қизиқтирса ва шу соҳадаги ишларни янада яхшилашга оид таклиф ҳамда мулоҳазаларингизни айтишни истасангиз, қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилинг.

139-15-00, 139-15-24, 139-46-74.

Мабодо, вазирга берилажак саволларни олдиндан етказмоқчи бўлсангиз, иш кунлари соат 10.00 дан соат 18.00 гача бевосита таҳририятимизга факс орқали (8-371-133-09-85) йўллашингиз ёки (8-371) 133-10-17, 136-35-60, 133-38-01 рақамли телефонлар орқали баён этишингиз мумкин.

E-mail: slovo@uzpak.uz

БЕВОСИТА МУЛОҚОТГА МАРҲАМАТ!

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН

Навоийда "Жиноий жазоларни либераллаштириш: муаммо ва истиқболлар" мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Унда ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари, терговчилар ҳамда адвокатлар ҳайъати аъзолари иштирок этди.

Анжуманда жиноят қонунчилигини либераллаштириш борасида мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар ва бу жараёнда ҳуқуқ-тартибот идораларининг ўрни, жиноят кодексида акс этган адолат тамойили ва жазо чоралари каби ўндан зиёд мавзуларда маърузалар тингланди. Унда Олий Мажлиснинг қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари бўйича қўмита раисининг ўринбосари А.Тўхташев, Республика Ҳарбий суди раиси Т.Мирзаев, Адлия вазирининг ўринбосари Б.Мустафоев, таниқли ҳуқуқшунос амалиётчилар ва олимлар сўзга чиқди.

Конференцияда амалиётдаги муаммолар юзасидан фикр алмашилди, долзарб масалалар юзасидан саволларга жавоб берилди.

Анжуманда вилоят ҳокими Б.Рўзиев қатнашди.

Ёрқул УМАР,
ЎзА мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахбороти

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2002 йил 25 июндан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:/*

1 Австралия доллари	430,53	1 Польша злотийси	187,47
1 Англия фунт стерлинги	1122,22	1 СДР	980,08
1 Дания кронаси	98,13	1000 Туркия лираси	0,48
1 БАА дирхами	204,22	1 Швейцария франки	495,47
1 АҚШ доллари	750,05	1 ЕВРО	726,42
1 Миср фунти	162,70	10 Жанубий Корея вони	6,23
1 Исландия кронаси	8,49	10 Япония иенаси	61,42
1 Канада доллари	493,49	1 Россия рубли	23,85
1 Хитой юани	90,62	1 Украина гривнаси	140,75
1 Малайзия ринггити	197,41		

**/ Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.*

ФЕРМЕРЛАР ХИРМОНИ

РЕПОРТАЖ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўтган даврда 605 нафар фермер мавжуд майдонларда мўл ғалла ҳосили етиштирди. Шартномага биноан, давлат омборларига 15 минг тонна дон топширилиши керак. Бироқ ғаллакорларимиз ички имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ана шу кўрсаткични 25 минг тоннага етказиш, чўл шароитида ҳосилдорликни 40 центнердан оширишга астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Далиллар ҳам бу гапнинг ростлигини тасдиқлаб турибди. Жами 6080 гектар ерга уруғ сепилган бўлса, ҳозиргача унинг ярмидан кўпроғи йиғиштириб олинди, холос. Аммо давлат буюртмаси ошириб бажарилди. 400 дан зиёд фермер хўжалигининг раҳбарларию аъзолари ғалладан бўшаган майдонларни шудгорлаш ёки унга такрорий экин экиш билан банд. Муҳими, улар ўрим-йиғимни атиги 2-3 кунда ниҳоясига етказиб, ўзларининг нималарга қодирлигини амалда исботладилар.

«Фарғонадонмаҳсулотлари» акциядорлик уюшмасининг Ёзёвон дон қабул қилиш пунктидаги манзара ҳам бу йил туманда ҳар йилгидан мўл ғалла ҳосили етиштирилганидан далолат беради. Унинг дарвозасидан ичкарига кираётган ёхуд қайтиб кетаётган машиналар ва тележкалар карвонининг адоғи йўқдек гўё. Хонободлик отахонларнинг айтишича, илгари ҳеч ким бунақасини кўрмаган.

— Бир мисол, — дейди пункт мудири Таваккал Каримов. — Ўтган йили, масалан, биз мавсум энг қизиган пайтда кунига, нари борса, 700-750 тонна дон қабул қилиб олган эдик. Кеча-чи? Хоҳ ишонинг, хоҳ ишонманг, нақ 1560 тонна ҳосил хирмонга жойланди. Барака топсин, ишчи-хизматчиларимиз, мутахассису лаборантларимиз кунни кун, тунни тун демай меҳнат қилишяпти. Шу боис, кўриб турибсиз, дарвоза олдида дон ортган машиналарнинг кутиб қолишига йўл қўйилмаяпти.

Суҳбатга лаборатория ходими Муҳаббат Шарипова қўшилди.

— Таҳлилларимиз доннинг сифатлилигини кўрсатаяпти, — деди у. — Шундай дондан ширин нон чиқади-да. Яқинда Хонободда бўлиб ўтган тўйларнинг бирида бу йилги ҳосилдан олинган ундан нон пиширилиб, дастурхонга тортилган экан. Тўй эгаси «Иши кўп уларнинг» деб, бизга ҳам уч-тўрттасини бериб юборибди. Биласизми, энди билсам, янги ҳосилдан туйилган уннинг нони нафақат ширин, балки унинг иси ҳам бошқача бўларкан...

Дон қабул қилиш пунктида «Раҳмон ота» фермер хўжалигининг бошлиғи Фозилжон Раҳмоновни учратиб қолдик. У бухгалтерияда қандайдир қоғозларни расмийлаштириб бўлиб, эндигина даласига отланаётган эди.

— Пунктдаги тартиб, бу ерда ишловчиларнинг ҳаракатига гап йўқ, — деди у бизнинг «иссиқ кунда дон маҳтал бўлиб қолмаяптими?» деган саволимизга жавобан. — Масъулият бор жойда иш дегани юришаверади. Ўзимиздан қиёс: илгари, яъни жамоа хўжалиги даврида раҳбар кўп-у, ер эгасиз эди. Бугун бутун масъулият фермернинг зиммасида. Ахир унинг ўз ери, мулки бор-да!

— Ҳосил чўғи қандай бўлди?

— Шукр, 16 гектар ердан кутилганидан зиёд ғаллани саранжомлаб олдик. Давлатга 50 тонна ўрнига 55 тонна дон сотдик. Шартномавий режа 111 фоиз бажарилди. Яна 28 тонна ғалла ўзимизга қолди. Шунча дондан 20 тонна ун чиқаркан. Бу унни жамоа аъзоларига тарқатамиз. Халқимизнинг «Уйи буғдойга тўлган одамнинг боши тўйдан чиқмайди» деган чиройли бир гапи бор. Илоҳим, шундай бўлсин! Ҳар ким меҳнатига яраша роҳат кўрсин!

«Икром ота» фермер хўжалигининг раҳбари Анваржон Исмоиловни бизга «Чўлқуварнинг ўғли» деб таништиришди. Маълум бўлишича, унинг падари бузруквори Икром Исмоилов собиқ «Хонобод» ширкат хўжалигининг «Оқтепа» массивида янги ерлар ўзлаштириб, салкам 50 йил мобайнида бригада бошлиғи бўлиб ишлаган экан. Ҳалол меҳнати туфайли элнинг ҳурмат-эҳтиромини қозонган шундай инсоннинг фарзанди икки йил аввал фермерликка даъвогар бўлиб чиққанда, бригада аъзоларининг ҳаммаси розилик билдирди. Лекин Турсунбой ота Рўзматов деган кекса чўлқувар унинг номзодига қарши чиқса бўладими!

— Анваржон ўғлим, Сизни муаллим сифатида яхши биламиз, — деди у йиғилишда ўзининг ҳақлигини исботлашга уриниб. — Мактаб бошқа, дала бошқа. Раҳматли отангиз даврида «Оқтепа»даги 45 гектар ерга чўп суқсангиз ҳам кўкарарди. Серунум эди ер! Мана, кейинги йилларда гектар бошига ғалладан 12-15, пахтадан эса 10 центнердан ҳосил олинаяпти. Сабаби — ер қаровсиз қолиб, чакалакзорга айланган. «Мени чўчитаяпти» деб ўйламанг, ҳақиқий аҳвол шундай. Энди айтинг-чи, шундай заминдан сиз айтган 40 центнер донни етиштириб бўлармикан?

Чўлқувар ҳақ эди. Аммо унинг сўзларидан Анваржон хафа бўлмади, аксинча, миннатдорчилик изҳор этди.

— Раҳмат, Турсунбой ака! — деди у. — Гапларингиз тўғри. Ҳақиқатан ҳам, ер қаровсиз қолган. Шунга ачинаяпман. Отамнинг, сафдошларининг меҳнати зое кетаётганига куйинаяпман. Биласиз, томорқамда ҳар йили ғалла ўстираман. Ана шу озгина ердан олинган буғдой бир гектар майдонга чақилса, ўртача 40-50 центнерга тўғри келади. Нима учун шунча ҳосилни «Оқтепа»да етиштириш мумкин эмас?

Шундан кейин Анваржон ҳосилдорликни ошириш бўйича пухта ўйланган режа-ўйлари, таклифларини баён этаркан, қўшиб қўйди:

— Ёлғиз отнинг чанги чиқса-да, доңи чиқмайди, дейишади. Турсунбой ака, мана, сиз бор, қўли меҳнатда қаварган ака-укаларимиз ва опа-сингилларимиз бор, келинглар, ҳаммамиз биргалашиб, маслаҳатлашиб ишлайлик. Агар сўзимнинг устидан чиқмасам, ўз хоҳишим билан яна мактабимга қайтаман...

Дарвоқе, ўшанда Анваржон Исмоилов нимага ишонган эди?

— Ўзим ҳам билмайман, кейинроқ шуни ўйлаганимда, этим жимирлаб кетганига бир неча бор гувоҳ ҳам бўлганман, — деди у кулиб. — Аммо ҳақиқий меҳнат қилган одам муродига етишини ўз ҳаётимда кўрганим учун, фермер бўлгач, қаттиқ ишладим, жамоамиз аъзоларини ҳам обдон терлатдим. Ҳар қарич ер ардоғимизда бўлди. Фақат минерал ўғитга кўз тикиб ўтирмасдан, йил бўйи паррандачилик ва чорвачилик фермаларидан маҳаллий ўғит жамғариб, уни картограмма бўйича ерга солишни йўлга қўйдик. Яна бир гап шуки, экин оби-тобида парваришланди, унинг пайҳон қилиниши, пайкалда бегона ўт ўсишининг олдини олдик.

Биз ғаллакорларнинг меҳнати қандай натижа берганлиги билан қизиқдик, албатта. Самара эса қувончли эди. Хусусан, мавжуд 45 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 55 центнердан дон йиғиштириб олинибди. Давлатга 100 тонна уруғлик ва яна шунча миқдорда товар дон сотилиб, шартнома режаси ошириб бажарилибди.

— Шартнома режасини уддалаш учун 35 гектар ердаги ҳосил кифоя қилди, — изоҳ берди Анваржон. — Жамоамизга ҳам салкам 50 тонна донни ғамлаб қўйдик.

— Сизнингча, даромад меҳнатга яраша бўладими?

— Албатта. Биргина уруғлик донни сотишдан 6 миллион сўм даромад олишни мўлжаллаяпмиз. Умуман, соф фойда 5 миллион сўмдан ортса ортадики, ундан кам бўлмайди. Бу маблағга трактор харид қилмоқчимиз.

Унинг овозини кимнингдир ҳаяжонли нидоси бўлди.

— Ёпирай! — дерди биз томонга оҳиста қадам ташлаб келаётган бир оқсоқол. — Бошоқларнинг солланиб чайқалишини қаранг! Дон эмас, тилло бу! Шу ёшга етиб, Ёзёвон чўлида бундай ғалла битганини энди кўришим... Баракасини берсин!

— Турсунбой ота деганимиз шу киши, — салом-аликдан сўнг таништирди фермер.

Ногаҳон худди шу одам Анваржон Исмоиловнинг фермер бўла олишига ишонмагани ёдимизга тушди.

Отахонга эски гапни эслатувдик, у дангалига шундай деди:

— Ори борми-йўқлигини синамоқчи бўлувдим, ўшанда. Мана, бугун ҳақиқий ота боласи эканлигини кўрсатди. Раҳмат, Анваржон! Сиз одамларга пулу дон берибсиз, Эгамнинг ўзи сизнинг мартабангизни оширсин!

Ори бор одамлар... Ёзёвонда бу тоифадаги кишиларнинг яна бири — «Оби-ҳаёт» фермер хўжалигининг сардори Абдуваҳоб Насриддинов билан ҳам анча гурунглашдик. У 9 нафар даъвогар орасида ғолиб чиқиб, 60 гектар ернинг эгаси бўлган экан.

— Яхши ният билан 57,5 гектар майдонга буғдой уруғи сепгандик, — деди у. — Якунда 181 тонна ўрнига 289 тонна ғаллани ўриб-янчиб олдик. Ҳосилдорлик гектар ҳисобига 47 центнерни ташкил этди. Ана шу ҳосилнинг 108 тоннаси - ўзимизники!

Сўнгги сўз бамисоли чиннининг жарангидай эшитилди. Бу калом замирида ғурур ҳам, ўзига ишонч туйғуси ҳам бор эди! Ўтган йили гектаридан бор-йўғи 14 центнердан ғалла ҳосили берган майдонлардан жорий йилда салкам 50 центнердан хирмон кўтарган фермерга нега бу инсоний туйғулар эш бўлмасин, ахир?!

Бугун Ёзёвонни «Фермерлар тумани» дейишмоқда. Бу ерда қишлоқ хўжалиги соҳасида фермерлик ҳаракати танлангани тўғри йўл бўлганини каттаю кичик эътироф этишаяпти. Сўзи билан иши бир фермерларни эса туман ва вилоят ҳокимликлари қўллаб-қувватлашмоқда. Вилоят ҳокимлиги чўл шароитида ғалла эрта етилганини ҳисобга олиб, бир йўла 14 та комбайнни ёрдамга юборгани, айниқса, нур устига нур бўлди. Шу кеча-кундузда уларнинг ёрдамида 30-35 гектар ердаги ҳосил саранжомланаётир. Эътиборлиси, комбайнчиларнинг ишига ҳар беш кунда якун ясалиб, ғолибларнинг номлари элга овоза қилинаяпти. Айтишларича, ўтган беш кунликда мавсум қаҳрамони Латифжон Ўтановга мукофот сифатида рангли телевизор берилган экан, навбатдаги якунда Абдуғани Исматуллаев ва Ҳалимжон Ёқубовларга гиламлар топширилибди.

Янгиликни биринчилардан бўлиб ҳаётга татбиқ этиб, ғалладан юқори ҳосил олишга эришган, бугун эса мажбурият ҳисобига ҳосил топшираётган фермерлар ҳар қандай рағбатга лойиқдирлар.

Икром ЎТБОСАРОВ,
Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбирлари.

Жараён

БАҒРИ БУТУН ЮРТ

«Биз дунёда ҳеч кимдан кам бўлмаймиз!» Бу — дилимиздаги эзгу мақсад. Бу — биз кўзлаган ойдин манзил. Мустақиллигимизнинг моҳияти, фалсафаси бу. Атиги ўн йил мобайнида биз ҳеч кимдан кам бўлмаймиз, деган гапни баралла айтишга ҳақли бўлган маррани забт этдик. Жамият қурилишида жаҳоннинг энг пешқадам андозаларига дадил бўйлашиш имкониятларимизни ҳис этиб турибмиз ва буни атрофимиздагилар, бутун жаҳон эътироф этмоқда.

Атиги ўн йил мобайнида бизнинг сўзлашув луғатимиз ўзгарди. Ўзлигимизни, дунёни, Ватанни, бир-биримизни англашимиз тиниқлашгандай бўлди. Шу азиз Ватаннинг жами бойликларию имкониятларидан тортиб, юракларимизга дард-армон бўлиб тушгулик муаммолари ва изтироблари ҳам ўзимизники эканлигини тушуниб етгандай бўлдик.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг саккизинчи сессияси ҳужжатлари, Президентимизнинг сессиядаги маърузаси, Референдум якунлари ҳамда давлат ҳокимияти ташкил этилишининг асосий тамойиллари тўғрисидаги Конституциявий қонуннинг қабул қилиниши мамлакатимизда кечаётган бугунги сиёсий-ижтимоий янгиланиш ва ўзгаришларнинг ёрқин ифодаси, мантиқий якуни сифатида беҳад аҳамиятлидир. Бу ифодалар эндиликда ҳар биримизнинг онг ва тафаккуримизга чуқур сингиб бораяпти.

— Бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий, адолатли демократик давлат барпо этиш ҳамда фуқаролик жамиятини шакллантириш бош мақсадимиз эканлигини ҳаммамиз биламиз, — дейди Жарқўрғондаги қурилиш ашёлари ишлаб чиқариш жамоасининг раиси Чори Бобоқулов. — Лекин кўпчилигимиз бу иш юқоридан, давлат томонидан бажарилиши лозим, деб ўйлаймиз. Чунки шундай қулай-да, оч қорним — тинч қулоғим деб, мунозаралардан, курашлардан ўзимизни четга тортамиз. Ҳурматли Президентимизнинг саккизинчи сессиядаги маърузаси шу жиҳатдан ҳар биримиз учун катта сабоқ, деб ўйлайман. Маърузада баён қилинган фикр-мулоҳазалар ҳар қайсимиз жамият олдида, келажак олдида нечоғли масъулиятли эканлигимизни ёдга солади.

Бир мисол. Биз — ишлаб чиқарувчилар фаолиятимизни юқоридан назорат қилишларига ўрганиб қолгандик. Чунки ўзимизни ўзимиз назорат қилишдан эринардик. Қонунларни, ўз ҳақ-ҳуқуқларимизни ўрганмасдик. Тўғри, назоратчи камчилик-нуқсонингни кўрсатади. Лекин кемтигингни ўзинг тўлдирасан. Кўраяпсизми, қонунларни, қоидаларни ўрганиш билан қизиқаяпмиз. Ўз манфаатларимизни ҳимоя қилишга чоғланаяпмиз. Муҳими, бу йўлдаги ҳаракатларимиз зое кетмаяпти.

Назорат деган гапни эшитганда биз ҳушёр тортамиз. Назорат — масъулият дегани. Энди, сен учун аллақайси тафтишчи идора масъул бўлгани қайдаю, ўзингга ўзинг ва пировардида атрофингдагиларга, жамоага, жамиятга ўзингни масъул, деб билганинг қайда. Мана, сизга сессияда алоҳида таъкидлаб ўтилган жамият ва фуқаролар назоратини ўрнатишнинг аҳамияти!

Икки палатали парламентга ўтиш демократия сари қўйилган катта қадам. Қонунларимизнинг мукаммал бўлишини таъминлайдиган кафолат. Жамиятимиздаги нодавлат, жамоат ташкилотларининг, фуқаролик институтларининг ривожланиши эса Қонун ҳамма учун баробар деган ҳикматни, демократик мувозанатлар барқарорлашувини, кучли давлатдан кучли жамиятга ўтиш амалиётларини мувофиқлаштиради. Нафақат мувофиқлаштириш, балки бу жараёнларни тезлаштириш, ривожлантиришга хизмат қилади.

Маҳалла фуқаролар йиғинини раисини одамлар йўқламай, сўрамай қўйдими, бу демак, унинг ишламаётганини, шикоят қилишдан нарига ўтолмаётганини билдиради. Раҳбармисан, атрофингдагилардан бир қадам эмас, ўн қадам, юз қадам илгари бўлмоғинг шарт. Тўғрилигинг, ростгўйлигинг, самимийлигинг билан бошқаларни ҳам ўз мақсадингга ишонтирмоғинг зарур. Ана шунда одамлар изингдан эргашадилар.

— Республика Олий Мажлиси саккизинчи сессиясида нодавлат нотижорат ташкилотлар ишини фаоллаштириш масаласига алоҳида урғу берилгани бизнинг зиммамизга ҳам катта масъулият юклайди, — дейди Қумқўрғон туманидаги Дўстлик маҳалла фуқаролар йиғини раиси Бозор Ҳакимов. — Шу ўринда айтмоқчиманки, маҳалла фуқаролар йиғини фалончиларга моддий ёки маънавий ёрдам кўрсатаяпти ва бу билан ўзининг вазифасини бажараяпти, деб ўзини овутиши камлик қилади. Фаолият қамровини кенгроқ олиш керак. Фуқаролар йиғини аҳоли ўртасида қонунларни тарғиб қилишнинг, уларга риоя этиб яшашнинг мактаби, дорилфунуни бўлмоғи лозим. Ўша ҳудуднинг шарт-шароитларидан келиб чиқиб, ижро идоралари ҳам ўз навбатида фуқаролар йиғини хоҳиш-иродаси билан ҳисоблашиш кўламларини кенгайтирсалар, ёмон бўлмасди. Бироқ инсоннинг келажак тақдирига ва айниқса, ёшлар, вояга етмаганлар тарбиясига тегишли масалаларда фуқаролар йиғинининг фаол аралашуви фойдадан холи бўлмайди, деб ўйлайман.

Бевосита ўзимизнинг бугунги ишларимиздан гапирсам. Маҳалла гузарида сессия ҳужжатларини ўрганиш ва тарғиб қилиш бурчагини очдик. Умуман, жамиятни эркинлаштириш, бозор иқтисодиётини янада ривожлантиришга қаратилган қонун ва бошқа ҳужжатлар тарғиботини амалга оширмоқдамиз. Одамларда ҳуқуқий саводхонликни шакллантириш бўйича талай ютуқларимиз бор, десам, хато бўлмас. Шундай, маҳалла — демократия дорилфунуни. Бу тузилманинг имконияти ва салоҳияти энди-энди юзага чиқмоқда.

Бу ва бошқа бир қатор ҳамюртларимнинг суҳбатларини ботинан таҳлил қилган бўламан. Ўзимизга, қадрият ва имкониятларимизга катта ўлчамлар андозаси билан боқишга ўргандик. Эришган ютуқларимизу ҳали қилолмаган ишларимиз моҳиятини тўлароқ англаш, идрок қилишга одатландик. Биз янги даврга, янги замонга қадам қўйганимизни англай бошладик. Бағримиз бутунлашиб бормоқда. Шунинг ўзи катта саодатдир.

О.УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Маънавият кошонаси

Гулистон шаҳрининг қиёфаси тобора ўзгариб бормоқда. Айни кунларда бу ерда яна бир муҳташам иморат — вилоят кутубхонасининг биноси қад ростлаяпти. Уни вилоят 1-қурилиш трестининг 1, 3, 4, 5-қурилиш-монтаж бошқармалари жамоалари, шунингдек, 281 ва 335-махсус қурилиш ташкилотларининг бунёдкорлари қурмоқдалар.

— Икки қаватли бу бинода «Маънавият ва маърифат» марказининг вилоят ва шаҳар бўлимлари ҳам жойлашади, — дейди лойиҳа муаллифи Анвар Қодиров. — Шу билан бирга, унда йиғилишлар ва кўргазмалар ўтказиладиган заллар ҳамда бошқа қўшимча хоналар бўлиши кўзда тутилган.

СУРАТЛАРДА: қурилиш ишларидан лавҳалар.

Р. ЖАПАРОВ олган суратлар.

Таълимдаги янгилик

УНИВЕРСИТЕТДА МАХСУС СИРТҚИ БЎЛИМ

2001 йил 12 июнда «2001-2002 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг олий таълим муассасаларига қабул тўғрисида», 28 июнда эса «2001-2002 ўқув йилида Ўзбекистон Республикаси олий таълим муассасаларининг махсус сиртқи бўлимларига қабул квоталари тўғрисида»ги Вазирлар Маҳкамасининг қарорларига кўра, олий таълим тизимида янги тузилма — махсус сиртқи бўлимлар ташкил этилди. Бу билан республикамизда ўрта махсус маълумотга эга бўлган 120 мингдан ошиқ халқ таълими ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълимида хизмат қилаётган педагогларга қисқа муддатда олий маълумот олишлари учун катта имконият яратиб берилди.

Республикамиз олий таълим муассасаларида ташкил этилган махсус сиртқи бўлимлар бетакрор таълим сифатида фаолият кўрсатмоқдаки, бундай тузилма бошқа мамлакатлар таълим тизимида амал қилмайди. Махсус сиртқи бўлим тушунчаси Ўзбекистон Республикасидагина амалда мавжуд. Муддати қисқартирилган 3 йиллик таълим собиқ иттифоқ даврида ҳам бироз фурсат тажриба қилинган, лекин у тезда сўнганди. Боиси, бундай таълимнинг ҳуқуқий, илмий-методик асослари, ўқув базаси яратилмаганди. Ўзбекистон Республикасида Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг амалга оширилиши, барча таълим турлари бўйича давлат таълим стандартлари ва бошқа ўқув-меъёрий ҳужжатларнинг тасдиқланиши махсус сиртқи бўлимда таълим жараёнини ташкил этиш учун ҳуқуқий-меъёрий шарт-шароитларни туғдирди. Бунда махсус сиртқи бўлим учун таянч ўқув режалари, ўқув дастурлари, ўқув адабиётлари яратилди, натижада мазкур бўлим талабалари тўлиғича тайёргарлик кўриш имкониятларига эга бўлдилар.

...Бирин-кетин ҳар бир гуруҳга ташриф буюрамиз. Талабаларга нигоҳ ташлаймиз. Аксариятининг чеҳраларида қувонч. Улар билан суҳбатга киришамиз. Баҳслар бошланиб кетди. Сўз сўрайдиган талабаларимиз кўпайиб боради.

Ҳа, махсус сиртқи бўлим фаолияти дастлабки тажрибадан муваффақиятли ўтди. Талабалар эса зўриқиш нима эканини билмай ўқув жараёнига шўнғиб кетганлар ва таълимнинг бу шакли олий маълумот олишнинг энг қулай шакли эканини англаб етганлар. Ўйлаймизки, ўрта махсус билим юртларини битириб, камида уч йил педагогик тажрибага эга бўлган ҳамда «Бошланғич таълим ва тарбиявий иш», «Жисмоний тарбия ва жисмоний маданият», «Мусиқий таълим», «Тасвирий санъат ва муҳандислик графикаси», «Меҳнат таълими» бўйича олий маълумоти бўлмаган шахслардан катта гуруҳининг Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университетида бу йил ҳам олий таълим олиш орзуси ушалади. Ушбу йўналишлар бўйича жами 738 нафар талаба қабул қилинади. Шундан 295 нафари давлат грантлари, қолган 443 нафари эса тўлов-контракт асосида таълим олади.

Баҳром ҚОДИРОВ,
Низомий номидаги ТДПУ ректори,
профессор.

XX АСР — МУАРРИХ

(Давоми. Боши ўтган сонда).

Халқ хўжалиги ва маданиятнинг бундай шиддатли ривожланиши ҳокимият органлари томонидан авж олдирилган навбатдаги репрессия тўлқини билан бирга кечди. 1937-1938 йиллар республика учун совет даври тарихининг энг машъум ва оғир даври бўлди. Коммунистик мафкуранинг миллий менталитет билан мафкуравий зиддияти динда ўз ифодасини топди. Курашчан атеизмнинг дин ва диний арбоблар билан кураши бошланди. Диндорларнинг катта қисми лагерларга жўнатилди. Диний мазмундаги кўплаб китоблар ва қўлёзмалар маҳв этилди, масжид ва мадрасалар яксон, муқаддас ёдгорликлар мусодара қилинди. Ҳатто араб ёзувидаги диний бўлмаган китобларни сақлаганлик учун ҳам 10-15 йиллик қамоқ жазоси берилиши мумкин эди.

Бу даврда репрессия навбати республика раҳбарларига келди ва баҳордаёқ республика раҳбарлар таркибининг 70 % репрессия қилинди. Фақат “учликлар” томонидан 1937-1938 йиллар давомида 41 минг киши қамоқхоналарга ташланди, улардан 6 минг 920 таси отиб ташланди. Айни шу йилларда зиёлиларнинг гуллари маҳв этилди. Уларнинг энг истеъдодлилари бўлмиш А.Қодирий, А.Чўлпон, А.Фитрат, Ш.Сулаймон, З.Саид, Элбек, У.Носир ва бошқалар отиб ташланди. Истеъдодли тарихчи, машҳур археолог-олим Я.Ғуломовнинг устози П.Солиев ҳам олий жазога ҳукм қилинди. Турли муддатдаги қамоқ жазосига ҳукм қилинган кўплаб бегуноҳ оддий одамлар — ишчилар, хизматчилар, деҳқонлар ҳам азоб чекдилар. Репрессияларнинг учинчи тўлқини 40-йиллар охири — 50-йиллар бошига тўғри келади. У амалда барча, хусусан, адабиётдан тортиб мусиқагача ғоявий бадиий соҳаларни қамраб олди. 1937-1952 йиллар мобайнида Ўзбекистондан ҳаммаси бўлиб 100 минг киши репрессия қилинди, улардан 13000 киши отишга ҳукм этилди.

Мамлакатимиз ўз тарихининг тинч даврида ҳеч қачон бу қадар ваҳшийлик ва зўравонлик ҳодисаларини кўрмаган!

Иккинчи жаҳон уруши йиллари ўзбек халқи учун яна бир синов бўлди. Бу даврда у ватанпарварлик ва ўзбек менталитетининг энг яхши хусусиятларини кўрсатибгина қолмади. Ўзбекистонликларнинг уруш йилларидаги ватанпарварлиги асосида совет тузумини ҳимоя қилишнинг ғоявий мотивлари эмас, балки фашизм билан курашда ўз ўрнини англаш ҳис-туйғуси ётгани маълум. Ўша пайтларда “Туркистон мухторияти”нинг тарқатиб юборилиши, “босмачилик” ҳаракатига тазйиқ ўтказиш, диний эътиқод учун таъқиқ этишдан пайдо бўлган яралар ўрни ҳали битиб кетмаган эди. Сталинча жамоалаштириш давридаги жиноятлар ҳам ҳали халқ хотирасини безовта қилиб турар эди. Шунга қарамай, Ватан озодлигига тажовуз қилган душманга нафрат, тинч, осойишта ҳаётни сақлаб қолишга интилиш даҳшатли 20-30-йиллар давомида тоталитар тузум томонидан етказилган барча аламларни орқага суриб ташлади ва Ўзбекистон халқи урушдаги ижтимоий аҳлоқининг асосий маънавий талаби, ватанпарварлигининг сўнмас манбаи бўлди. Бунинг устига, нацистларнинг Ўзбекистонга нисбатан ўз режалари бўлгани ҳам маълум. Улар ғалаба қозонган тақдирда Ўрта Осиё ҳудудида Гростуркистон рейхскомиссариатини тузишни кўзда тутган эди. Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистоннинг маҳаллий халқини қириб ташлаш ва Фарғона водийсини “тозалаб” европалик аҳолини кўчириш режалаштирилган.

Энг сўнгги тадқиқотлардан маълум бўлишича, Иккинчи жаҳон урушида 1 миллион 433230 нафар ўзбекистонликлар иштирок этган. Ўзбек халқининг довюрак ўғил ва қизлари манфур душманга қарши ўз қаҳрамонона кураш олиб борганлар. Республикада шакллантирилган кўплаб ҳарбий бўлинмалар Иккинчи жаҳон урушининг ҳал қилувчи жангларида энг фаол қатнашдилар ва Берлингача жанг қилиб бордилар.

“Бир ярим миллион... Бир қарашда, бу рақам унча катта кўринмаслиги мумкин, — деди мамлакат Президенти И.А.Каримов, — лекин агарда 1941 йилда Ўзбекистон аҳолиси бор-йўғи 6,5 миллион кишини ташкил этганини назарда тутсак, объектив равишда республикамиз халқи қандай буюк тақдир синовини бошидан кечирганлигини кўрамиз”. Иккинчи жаҳон уруши жангтоҳларида Ўзбекистон аҳолисининг 22 фоизи кураш олиб борган. Агарда аҳолисининг ярмини болалар ва қариялар ташкил этишини ҳисобга олсак, меҳнатга лаёқатли аҳолининг 40-42 % урушда бўлганлиги маълум бўлади. Қўлига қурол ушлаб, босқинчиларга қарши жангга кирган ўзбекистонлик жангчилар умумий таркибидан 263.005 киши ҳалок бўлди, 132.67 киши дом-дараксиз йўқолди. “Бу шуни билдирадики, — қайд этади давлатимиз раҳбари, — қонли уруш туфайли энг кам деганда 400 минг оила боқувчисиз қолди. Агарда қариндош-уруғларни ҳам ҳисобга олса, бутун давлат аҳолиси мотам либосига бурканган”.

Ана шу оғир кунларда Ўзбекистон аҳолиси ота-онаси ва туғилган уйидан жудо бўлган болаларни алоҳида меҳр-муҳаббат билан ўз бағрига олди. “Сен етим эмассан!” — Ғафур Ғуломнинг ушбу шеъри бутун мамлакатда акс-садо берди. “Мен — яҳудийман!” шеъри дунё бўйлаб янгради. Замондошларнинг хотирлашларича, яҳудий миллатига мансуб одамлар оқими ўша кунларда ўз миннатдорчилигини билдириш учун буюк шоир хонадонига йўл олган.

Урушдан кейинги йилларда ҳам Ўзбекистон халқ хўжалигини тиклаш, нефть конларини ўзлаштириш ва Фарғона нефтни қайта ишлаш заводини қуришда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди. Янгийўл, Тошкент, Бухоро ва бошқа пахта тозалаш заводлари қайта таъмирланди. “Ташсельмаш”, “Ўзбексельмаш”, “Қизил двигатель”, “Подъемник” машинасозлик заводлари пахта териш машиналарини ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилди. Урушдан кейинги йилларда қатор гидроэлектростанциялар қурилди. 50-60-йилларда республикада янги саноат корхоналари барпо этилди, уй-жой қурилиши ривожланди.

Қишлоқ хўжалик соҳасида муайян ютуқларга эришилди, лекин пахта яккаҳокимлиги тобора мустаҳкамланиб борди. Қишлоқ хўжалигининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олмаган ҳолда, йиллик режаларнинг муттасил ошиб бориши, заҳарли дориларнинг тобора кўп миқдорда қўлланиши натижасида Ўзбекистон қишлоқ хўжалик туманларининг ортиқ даражада кимёвий тўйинганлиги фожиали оқибатларга олиб келди.

Совет ҳокимиятининг сўнгги ўн йиллиги тоталитар тузумнинг тизим сифатидаги таназзулидан дарак берувчи ўткир инқирозий ҳодисаларнинг ўсиб борганлигига қарамай, сиёсий ва мафкуравий маддоҳлар томонидан унинг “алоҳида муваффақиятлар”и ҳақида сафсаталар тўқиб чиқарилиши билан ажралиб туради.

Бу давр ва умуман ўзбек халқининг совет давридаги тарихи тўғрисида гапирар эканмиз, биз қора бўёқларни ишлатишдан иложи борича ўзимизни тиямиз, фақат фактлар ва ҳужжатларга асосланамиз. Лекин ҳаётнинг турли соҳалари, хусусан, фан, маданият, маориф, кинематография ва театр ривожидаги улкан ютуқларни инкор этмаган ҳолда, бу ривожланиш чекланган мафкуравий доираларда содир бўлганлигидан кўз юммаслик керак. Партия органларининг Ўзбекистоннинг маънавий ҳаётига оммавий равишда аралашуви ҳалокатли таъсир кўрсатди. 30-йиллар тажрибаси бўйича диндорликка қарши кураш авж олган ҳамда миллий тил ва маданият ривожига “совет халқи” деган умумий ғоя қарама-қарши қўйилган 80-йилларни кўпчилик эслайди. А.Чўлпон ва А.Фитрат каби 30-йилларда қатағон қилинган тараққийпарвар арбоблар намояндаларининг адабий фаолиятини эски мезонлардан фарқли равишда холис баҳолагани учун КПСС МК 1982 йилда Тил ва адабиёт институти олимларига қандай оғир айблар ёғдирганлиги Ўзбекистон зиёлилари хотирасидан ҳали ўчгани йўқ.

Мафкуравий касалликлар ижтимоий-иқтисодий касалликлар билан қўшилиб янада чуқурлашди. Бошқарувнинг маъмурий-буйруқбозлик тизими, чексиз қудрат, тўғрироғи, партия-бюрократик аппаратининг зўравонлиги ва аксинча, иқтисодий ўсиш суръатларининг пасайиши 80-йилларнинг бошидаёқ турғунликка олиб келган эди. Жаҳоннинг энг ривожланган мамлакатлари билан қиёслаганда, Совет Иттифоқининг илмий-техник тараққиётида улкан узилиш келиб чиқди. Товар етишмовчилиги бошланди, кенг истеъмолдаги саноат моллари танқислиги озиқ-овқат маҳсулотлари етишмаслиги билан бирга кечди. Совет давлатининг ижтимоий-иқтисодий вужудидаги касалликлар марказнинг мустабидлик-истеъмолчилик сиёсати туфайли янада кўпайди. Эркин ривожланиш тўғрисидаги декларация амал қилишига қарамай, Иттифоқ раҳбарияти томонидан Ўзбекистонга аввалгидай хомашё базаси сифатида қараб келинди. Одатга кўра, Ўзбекистон манфаатлари назар-писанд қилинмади, республиканинг умумиттифоқ меҳнат тақсимотидаги ўрни ва роли сезиларли даражада ошганлиги сира ҳам эътиборга олинмади. Ўзбекистоннинг қишлоқ хўжалик хомашёси билан бирга, марказга газ, рангли, ноёб металлар ва бошқа фойдали қазилмалар юбориб турганлиги Иттифоқ саноатининг етакчи тармоқларини таъминлабгина қолмай, экспорт салоҳиятини ҳам оширганлиги шундан далолат беради. Масалан, 80-йилларда Ўзбекистондан олиб кетилган йиллик газ миқдори 250 млрд. кубометрдан ортиқни, олтин — 50 тоннани ташкил этган, шунингдек, кобальт, молибден, вольфрам, тозаланган мис, уран ва бошқалар жўнатилган.

“Олтин, қимматбаҳо ва рангли металлар, стратегик материаллар, жаҳон бозорида харидоргир бўлган бошқа қимматбаҳо маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва сотишдан тушадиган даромад, — дея алам билан қайд этади И.Каримов, — Ўзбекистон хазинасига тушмасди. Совет тузумининг фақат сўнгги 15 йилида марказ эҳтиёжи учун камида 35 млрд. долларлик пахта ва олтин олиб кетилди”. Бу даврда марказга олиб кетилган табиий қазилмаларнинг умумий қиймати 75 млрд. АҚШ долларидан ошиб кетади.

Ўз хомашёсини тўла қайта ишлаш ва тайёр маҳсулотни сотиш имкониятига эга бўлмаганлиги учун ҳам Ўзбе-

Ер юзида

воқеалар
рақамлар
тафсилотлар

Шарҳловчи минбари

«КАТТА САККИЗЛИК» САММИТГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА

Жорий йилнинг 26-27 июнь кунлари Канададаги Кананаскис дам олиш масканида "Катта саккизлик" мамлакатларининг навбатдаги саммити бўлиб ўтади. Унда жаҳон иқтисодиёти муаммолари ва халқаро террорчиликка қарши кураш масалалари кўриб чиқилиши режалаштирилган.

Таъкидланганидек, "Катта саккизлик" давлатларининг бу галги учрашувига Канада мезбонлик қилади. Канада бош вазири Жан Кретьеннинг айтишича, ўтказилажак саммит бошқаларидан бироз фарқланади. Гап шундаки, бу сафар миллий-ҳудудий муаммолар чуқурроқ таҳлил этилади ва амалга оширилиши лозим бўлган чоралар кўриб чиқилади.

Хўш, бу сафар дунёнинг энг қудратли саккиз мамлакати раҳбарлари нималарни муҳокама қилмоқчи? Ушбу рўйхатнинг бошида Яқин Шарқдаги вазият ва Ҳиндистон-Покистон муносабатлари турибди. Шу билан бирга, қатнашчилар Корея ярим оролидаги зиддиятни назардан қочирмоқчи эмас.

Тадбирда Африка қитъасига кўрсатилажак ёрдам лойиҳасини кўриб чиқиш ҳам кўзда тутилган. Неча йилки, ушбу минтақа аҳолиси очарчилик ва қурғоқчиликдан азият чекмоқда. Мазкур саммитга илк бор Жазоир, Нигерия, Сенегал ва Жанубий Африка Республикаси президентлари таклиф этилган. Африкага ёрдам бўйича муҳокамаларда улар қаторида БМТ Бош котиби Кофи Аннан иштирок этади.

Тадбирда жаҳондаги қашшоқ мамлакатларга иқтисодий ёрдам бериш масаласи ҳам муҳокама этилиши керак. Бундай давлатларда хорижий сармоя жалб этиш, сиёсий барқарорлик ўрнатиш ва инсон ҳуқуқларининг ҳурмат қилиниши учун барча имкониятларни ишга солиш муаммоси иштирокчилар эътиборида бўлади.

Шаҳноза МАТНАЗАРОВА,
ЎзА шарҳловчиси.

Энг сўнгги хабарлар

Қурол-аслаҳа омбори топилди

Буюк Британия денгиз пиёдалари Афғонистонда йирик қурол-аслаҳа омборини топишга муваффақ бўлишган. Тахминларга кўра, у "Ал-қоида" ёки "Толибон"га қарашли бўлиши мумкин. Бир неча миномёт, ракета комплекслари, бошқа оғир қуроллардан иборат омбор Афғонистон ва Покистон чегаралари яқинида жойлашган Шўрвипон қишлоғи атрофидан топилган. Ҳарбийлар вакилининг айтишича, бу Хост шаҳри атрофидан топилган энг йирик қурол- аслаҳа омборларидан биридир.

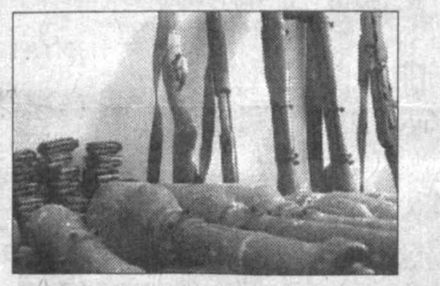

Комендантлик соати

Исроил танклари Фаластиннинг Рамоллоҳ шаҳрига киришган. Армия вакиллари ўз кучларининг "шаҳардаги стратегик нуқталар"ни эгаллаганини ва у ерда комендантлик соати жорий қилинганини тасдиқлаган.

Референдум ўтказилади

Озарбойжон президенти Ҳайдар Алиев шу йилнинг 24 августида мамлакат президенти ва парламентини сайлаш тартиби бўйича Конституцияга ўзгартишлар киритиш масаласи юзасидан референдум ўтказиш ҳақидаги фармонни имзолаган.

Шу пайтгача президент сайловчилар учдан икки қисмининг овози билан сайланарди. Бу сафар эса мамлакат президенти 50 фоиз + 1 овоз тариқасида сайланиши кўзда тутилмоқда.

Тошқин

Россия Фавқулодда вазиятлар вазирлиги тарқатган маълумотларга қараганда, мамлакат Жанубий федерал округида юз берган кучли тошқинлар оқибатида 53 киши ҳалок бўлган ва 200 дан зиёд киши бедарак йўқолган.

Атлантика океани бўйлаб сув мотоциклида

Испаниялик Альваро де Маричалар Атлантика океанини сув мотоциклида кезиб ўтган. У ўз саёҳатини бир ой муқаддам Римдан бошлаган эди. Сўнгги манзил эса АҚШнинг Майами штати бўлди. Маричалар ҳар куни 12 соатдан йўл босган. Уни 6 кишидан иборат кема кузатиб борган.

Уяли телефон зарарли...ми?

Уяли телефон нурланиши инсон миясига муайян даражада таъсир кўрсатиши мумкин. Финляндиялик олимлар икки йил мобайнида радио тўлқинларининг инсон ҳужайраларига таъсирини ўрганиш натижасида ана шундай хулосага келишган.

«АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН!»

Қуйи Амударё воҳаси телетомошабинлари душанбадан ташқари ҳар куни эрталаб соат 7 дан 8 гача ана шу номдаги янги кўрсатувдан баҳраманд бўлмоқдалар. Унда нонушта чоғи долзарб мавзулардаги суҳбатлар, репортажлар, санъат усталари ва ижрочи ёшларнинг чиқишлари бериб борилмоқда.

— Юртбошимизнинг пойқадами боис Оролга оқар сув етиб борди, — дейди Қорақалпоғистон давлат телерадиокомпанияси раиси Мамбет Саъдуллаев. — Бу ташриф шарофатидан биз ҳам бебаҳра қолмадик. Телемарказимизни машҳур «Сименс» компанияси ускуналари билан жиҳозламоқчимиз. Жўқорғи Кенгеснинг янги раиси жамоамизда бўлиб, фаолиятимизни такомиллаштириш бўйича кўрсатмалар бергани ҳам ана шу янгиликка туртки бўлди.

Янгибой ҚЎЧҚОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВРЕМЯ ПОДПИСАТЬСЯ!
на журнал
«ПрессТИЖ»

Вы подписались на журнал "ПрессТИЖ" только на первое полугодие?!

Тогда сейчас самое время подумать о продлении своей подписки до конца 2002 года!

Если же вы постоянный подписчик журнала "ПрессТИЖ" — рекомендуйте подписаться на наш журнал своим партнерам по бизнесу. Такой совет поднимет ваш собственный ПРЕСТИЖ.

Оформить подписку можно в ближайшем отделении связи или с помощью фирм-дилеров.

Дополнительную информацию о процедуре подписки вы всегда можете получить, позвонив по телефону 180-11-44 в г.Ташкенте.

5943

«ХАЛҚ СЎЗИ»га эълонлар с 9.00 дан 18.00 гача қабул қилинади.
Тел. факс: 136-09-25, 132-10-63
956 хона
02

Тарихий хотирасиз келажак йўқ

НИГОҲИДА

кистон катта йўқотишларни бошидан кечирди. Бошқа минтақалар эса фақат ўзбек қишлоқ хўжалик хомашёси ҳисобидангина ҳар йили 40 млрд. сўм миқдорида миллий даромад қилдилар. Республика давлат бюджетига Иттифоқ томонидан бериладиган дотация эса 1,5 млрд. сўмни ташкил этди, холос.

80-йилларда мисли кўрилмаган даражага етган пахта яккаҳокимлигининг зўрлик билан ўрнатилиши ўзбек халқи учун ҳақиқий кулфатга айланди. Марказ тазйиқи остида янгидан-янги ерлар пахта учун бўшатиб берилди, натижада бошқа озиқ-овқат экинлари экиш ва деҳқонларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликлари ҳажми кескин камайди. Шунга мувофиқ равишда ерларнинг меъёридан ортиқ мелиорация қилиниши ва ялпи кимёлаш Амударё ва Сирдарё сувларидан назоратсиз фойдаланишга олиб келди, бу эса Орол фожиасига сабаб бўлди.

1985 йили бошланган "қайта қуриш" демократлаштириш ва ошкораликнинг баъзи бир йўлларини очиб берди. Лекин "апрель янгиланиши" меъморларининг социализмга "инсоний қиёфа" бағишлашга уринишлари муваффақиятсиз тугади, у тоталитар-имперявий тузумнинг асосий негизларига дахл қилмади, шунчаки хаспўшлаш аҳамиятигагина эга бўлди. Бугунги кундаги қийинчиликлардан ваҳимага тушганларга ўша даврда қандай хўжасизлик ҳукм сурганлиги, расталар бўшаб, одамлар тушкунликка тушиб қолганлигини эслатиб қўйиш керак. Хусусан, 80-йилларнинг охирида Ўзбекистон сиёсий босқинчилик объектига айланди: "ўзбеклар" ёки "пахта" иши тўқиб чиқарилди. Марказнинг ёрдами билан оммавий ахборот воситалари орқали ҳамма ёқда гўёки Ўзбекистонда барча бошқарув тармоқлари ва халқнинг ўзи ҳам порахўрлик тизими билан ўраб олинган, деган миллий қадр-қимматни ерга урадиган фикрлар тарқатилган ўша машъум кунлар ёди ўзбекистонликлар хотирасига ҳануз оғриқ беради. Республикага партия, совет, ҳуқуқни муҳофаза қилиш, хўжалик ходимларидан иборат қудратли десант ташланди. Халқнинг бой тарихи ва маданиятини билмай ва билишни ҳам истамай, улар республикадаги ҳаётни ўз қаричлари билан ўлчаб, ўз қолипларига солишга уриндилар. Бу камлик қилгандай, Гдлян ва Иванов бошчилигидаги тергов гуруҳлари ўзларининг сталинча-берияча иш усуллари билан юзлаб бегуноҳ одамлар ҳаётини издан чиқардилар. Уларнинг "иши" натижасида 25 минг масъул ходим ва хўжалик раҳбарлари жавобгарликка тортилди. Халқ мустабидликнинг кўргуликларини битта қолдирмай кўрди.

Озодлик йўли машаққатли, лекин қайтарилмас бўлди. И.А.Каримов Ўзбекистоннинг миллий етакчисига айланган 80-йилларнинг охиридаёқ республиканинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида ҳам, унинг ғоявий жиҳатдан янгиланишида ҳам, иқтисодий жараёнларда ҳам туб ўзгаришлар бошланди.

Халқ ва миллат манфаатларини ифодалаб, у аввал-бошдан узоқ кутилган мустақилликни таъминлаш мақсадининг амалга оширувчиси сифатида Ўзбекистоннинг сиёсий суверенитети ва иқтисодий мустақиллиги ғоясини илгари сурди. Ўша йилларда бу осон эмас эди. Ислом Каримов ўз мавқеини республикага ўрнашиб олган "десантчилар"нинг зўравонлигига қарши фаол кураш олиб бориш, миллий сиёсий партия ва ҳаракатларни расмийлаштириш учун шароитлар яратиш орқали янада мустаҳкамлади. Марказда ҳақиқий мустақиллик йўлини қатъий туриб ҳимоя қилди. Чунончи, Москвада, КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил сентябрь пленумида сўзга чиқиб: "Биз Марказ ва республикаларнинг ҳуқуқлари аниқланиши ва ажратилишини қатъий туриб талаб қиламиз, биз республика суверенитетини ҳар томонлама мустаҳкамлаш тарафдоримиз", — деб қатъий таъкидлади.

Бунинг ортидан МКга сиёсий суверенитет механизмини ишлаб чиқиш ва Иттифоқ конституциясидаги "Иттифоқдош республикаларнинг суверен ҳуқуқлари" тўғрисидаги махсус бобни қайта тиклаш бўйича масалани амалда қўйиш ҳақида расмий таклиф юборилди. Шундан кейин Марказнинг норозилигига қарамай, мазкур таклифлар муносабати билан Ўзбекистон КП МК 1990 йил март пленумида "сиёсий тизимнинг янгиланишини иқтисодий мустақиллик муаммосидан алоҳида ҳолда кўриб чиқиб бўлмаслиги" таъкидланди ва Ўзбекистон сиёсий суверенитетининг яхлит концепциясини қатъият билан ишлаб чиқиш зарурлиги қайд қилинди.

Давлат суверенитетига эришишнинг муҳим асоси Олий Кенгашнинг биринчи сессиясида (1990) И.А.Каримовнинг Ўзбекистон Президенти қилиб сайланиши бўлди. Бу Иттифоқ империяси тарихида мисли кўрилмаган қадам эди.

Ислом Каримов раҳбарлигида ҳали давлат мустақиллиги эълон қилинмасидан аввал Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли принциплари ишлаб чиқилиб, ҳаётга татбиқ этила бошланди. 80-90-йиллар оралиғида Президент И.А.Каримов томонидан эълон қилинган фармонлар, унинг таклифи билан Олий Кенгаш ва республика ҳукумати томонидан қабул қилинган қонунлар ва қарорлар бевосита сиёсий суверенитет ва иқтисодий мустақилликни таъминлашга йўналтирилган эди. 1989 йили ўзбек тилига давлат мақомининг берилиши, муҳим халқ хўжалиги масалаларини мустақил ҳал қилишга йўналтирилган қатор чора-тадбирлар, пахта яккаҳокимлигининг бартараф қилиниши, миллий маънавият, анъана ва урф-одатларнинг халққа қайтарилиши бу жараёнларнинг яққол ифодаси бўлди. Буларнинг барчаси Марказнинг қаттиқ қаршилик кўрсатишига олиб келди. Республикада миллий тикланиш бўйича қабул қилинган дадил қадамлар иттифоқ ҳукумати томонидан Ўзбекистон Президентининг иттифоқ кўрсатмаларига зид фаолияти сифатида қабул қилинди. Лекин республикада улар халқнинг қизғин қўллаб-қувватлашига сабаб бўлди.

Кенг халқ оммасининг фаол қўллаб-қувватлашидан фойдаланиб, И.А.Каримов изчил равишда империявий мустамлакачилик сиртмоғидан озод бўлиш, давлат суверенитетининг сиёсий-ҳуқуқий асосларини қўйиш жараёнларининг ташаббускори бўлди. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг иккинчи сессиясида (1990 йил) қабул қилинган "Мустақиллик декларацияси" бу жиҳатдан муҳим аҳамият касб этди. Унда республика давлат суверенитетининг энг муҳим принциплари мустаҳкамлаб қўйилди: демократик давлат ва унинг бутун ҳудудида қонунларнинг устуворлиги; давлат ҳудуди ва чегараларининг дахлсизлиги ва бўлинмаслиги; ички ва ташқи сиёсат масалаларини мустақил ҳал қилиш; халқаро ҳуқуқнинг асосий принципларини эътироф этиш ва ҳурмат қилиш; ўз тараққиёт йўли, ўз номини аниқлаш ва бошқалар.

"Декларация" халқ томонидан мамнуният билан қабул қилинди. Ўзбекистон халқининг ўша пайтдаги сиёсий кайфияти, унинг ҳақиқий хоҳиш-истаги ҳақида 1991 йили бошида республиканинг истиқболи тўғрисида ўтказилган умумхалқ референдуми натижалари асосида хулоса чиқариш мумкин.

Кўп миллатли Ўзбекистон аҳолисининг суверенитет ғоясига яққол ифодаланган садоқати республика раҳбариятига танланган сиёсий йўлнинг тўғрилигига, Марказнинг империяпараст кучлари билан оғир курашига қатъий ишонч бағишлади.

Реакцион кучлар конституциявий тузумга қарши тўнтаришни амалга оширган ва бутун ҳокимиятни қўлга олишини эълон қилган "Фавқулодда ҳолат бўйича давлат комитети"ни ташкил этган 1991 йил 19 августда путурдан кетган Иттифоқни империя сифатида сақлаб қолишга сўнгги марта уриниб кўрган эдилар.

Ўзбекистон раҳбарияти тўнтариш ва ГКЧП тузилганлиги тўғрисида хабар олиши билан уни сиёсий авантюризм сифатида баҳолади. Воқеаларнинг кейинги ривожи ҳали ноаниқ бўлишига қарамай, Президент Ислом Каримов раҳбарлигидаги республика ҳукумати "бизнинг ўз тутган йўлимиз бор ва фақат республика манфаатларини кўзда тутиб, нима бўлганда ҳам бу йўлдан чекинмаймиз", деб дарҳол ўз позициясини муросасизлик билан эълон қилди. 31 августда Олий Кенгаш Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги ҳақидаги Қонунни қабул қилди. Шу тариқа, ўзбек халқининг озодлик ва мустақиллик ҳақидаги асрий орзуси ушалди.

Мана, ўзбек халқи XX асрда қандай оғир йўқотишлар аламини чекди ва қандай буюк ғалабага эришди! Ўтган 10 йил ичида ҳаётимизда улкан ўзгаришлар содир бўлди. Лекин бу алоҳида тарих, XXI асрга мағрур қадам қўйган мустақил давлат тарихи. Тарихчи сифатида биз XX асрдаги тарихимизнинг бутун манзараси инкор қилиб бўлмайдиган фактлар ва ҳужжатли манбаларга асосланганлигини тасдиқлаш ҳуқуқига эгамиз. Токи боболаримиз ва оталаримизнинг қаҳрамонона ҳаётини янада кўпроқ қадрлаш, мустақилликни кўз қорачиғидай асраш учун болаларимиз бу тарихни, бу аччиқ тажрибаларни теран англасинлар.

Дилором АЛИМОВА,
Александр ГОЛОВАНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК ИНСТИТУТИ ҚОШИДАГИ

ТАРИХ ВА ШАРҚ ТИЛЛАРИ ЛИЦЕЙИ

Ўзбекистон Республикаси шарқ тилларига ихтисослашган ўрта умумтаълим мактабларининг 9-синфини «аъло» ва «яхши» баҳолар ҳамда намунали хулқ билан битирган ўқувчиларни ўқишга қабул қилади.

Лицейда тарих ва шарқ тиллари (араб, форс, ҳинд, хитой, япон ва инглиз тиллари) бўйича дарслар Тошкент давлат шарқшунослик институтининг етакчи профессор-ўқитувчилари иштирокида, институтнинг ўқув-методик ёрдами ва тавсиялари асосида олиб борилади.

Танлов она тилидан диктант, тарих, инглиз тили, математика, физика, кимё, биология фанларидан тест синовлари (шарқ тилидан оғзаки суҳбат) тарзида ўтказилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари керак:

- директор номига ариза;
- 9-синфни битирганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (асли);
- тиббий маълумотнома (086-У);
- 6 дона 3х4 см. ҳажмдаги фотосурат;
- туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома (асли ва нусхаси);
- турар жойидан маълумотнома;
- ташҳис марказининг хулосаси.

Лицей манзили: Тошкент шаҳри, Мирobод тумани, Чехов кўчаси, 12-уй (мўлжал: Қозоғистон Республикаси элчихонаси рўпарасида).
Транспорт: метронинг «Ойбек» бекати, 25, 60-автобуслар, 1, 2, 5, 25-трамвайлар, 17, 10, 20-троллейбусларнинг Жуковский бекати.

5969/1322

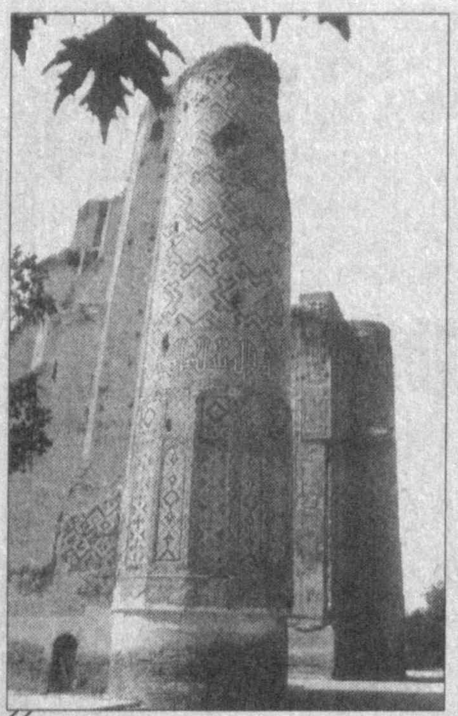

Шаҳрисабзнинг 2700 йиллигига

барлари билан бирга бўлишган ва ундан йироқлашмаганлар.

Тарихий асарларда Амир Темур қўшинлари таркибида турли уруғ-аймоқларга мансуб кишилар сипоҳ бўлганлиги, шу билан бир вақтда эса мазкур уруғ-аймоқлардан ўн иккитадан хос навкарлар танлаб олиниб, уларга амирлик унвони берилганлиги қайд этилган. Соҳибқирон қўли остидаги ҳарбий қисмларда унинг ўзига мансуб бўлган барлос уруғи вакилларининг салмоғи катта эди. Юқорида номлари зикр этилган ишончли ва содиқ амирлар ҳам барлос уруғидан бўлган. Ўз ҳукмдорининг ишончини қозонган ва барлосларга мансуб амир-

исботи сифатида Амир Темурнинг ҳарбий юришлардан қайтиб келганида киндик қони тўкилган тупроқни зиёрат қилиб кетганлигини бир неча мисолларда кўриш мумкин. Тарихий асарларда қайд этилишича, Амир Темурнинг тўнғич ўғли Жаҳонгир Мирзо ёш вафот этганида уни шу ерга кўмишган. Тахмин қилинишича, Соҳибқиронинг валиаҳди Дор-ус Саодат (Ҳазрати Имом)да дафн этилган ва унинг қабри устига гумбази иморат солинган.

Шаҳрисабзда туғилган, вояга етган кўпгина амирлар, айниқса барлос қавмига мансуб бундай мансаб соҳибларидан айримларининг қабр-

КЕШНИНГ НОМДОР ФАРЗАНДЛАРИ

Шаҳрисабз дунё цивилизациясида маълум даражада из қолдирган шаҳар бўлиб, унинг ҳудудида бизнинг кунларимизга қадар турли осори-атиқалар, археологик ёдгорликлар, кўл ёзма асарлар, эпиграфик ва нумизматик манбалар сақланиб қолган. Археологик қазиш ишлари билан бир қаторда бу ердаги турли битикларни ўрганиш ва тадқиқ қилишга жиддий эътибор берилаяпти. Ўтган йиллар мобайнида шаҳарнинг турли жойларида ва атрофларида жойлашган қабртош битикларни ўқиш, тадқиқ қилиш жараёнида XIV-XV асрларда, яъни, Амир Темур ва темурийлар даврида яшаб, фаолият кўрсатган ҳамда вафотидан кейин шу ерда кўмилган амирлик унвонидаги шахслар аниқланди. Уларнинг кўпчилиги соҳибқирон давлатининг ҳарбий қудратини тиклаш ва юксалишка кўтаришда фаол иштирок этган эдилар. Амирлар ўз даврида мамлакат ҳарбий тизимида лавозимлари ва унвонларига кўра турли поғонада туришар эдилар ҳамда маълум ҳарбий қисмларни бошқарардилар. Амир Темурнинг энг яқин сафдошлари у билан асосан барча юришларда иштирок этган шахслардир. Амир Жоку, амир Сулаймон, амир Жалолиддин, амир Ики Темур сингари лашкарбошилар соҳибқиронга содиқлик билан хизмат қилганлар. Фавқулодда вазиятлар ва ҳолатларда улар ўз раҳ-

лар: Худойдод, Жоку, Ики Темур, Сулаймоншоҳларга соҳибқирон томонидан амир ул-умаро унвони берилган эди. Худди шу қавм вакиллари Жалолиддинга ўнинчи амир, Абу Саййидга эса тўққизинчи амир даражаси берилган.

Шаҳрисабз ва унинг атрофида яшаган барлос қавми ўзининг келиб чиқишига кўра Қорачор нўёнга бориб тақалади. Чиғатой ҳукмронлиги даврида Қорачор нўён давлатнинг муҳим амалларидан бирини эгаллаган ва шу билан бирга Кеш вилоятига авлод-ажлодлари билан кўчиб келган. Шу даврдан бошлаб Қорачор ва унинг фарзандлари ҳамда кейинги авлодлари учун Қашқадарёнинг юқори оқимидаги ерлар, Зарафшон ва Ҳисор тоғлари билан ўралган хушманзара ва яшилликка бурканган ҳудудлар ватан бўлиб қолди. Гумбази Сайиддон, Ҳазрати Имом мемориал-ёдгорлик мажмуалари Амир Темурнинг отаси Амир Тарағай ва унинг пири Амир Кулол ал-Кеший номи билан чамбарчас боғланган. Шу билан бирга бу ерда, аниқроғи Гумбази Сайиддон мақбараси ичида пайғамбаримизнинг авлодлари Термиз сайиддлари ҳудовандзода Абул Маоли, хонзода Абул Маоли ва бошқалар дафн этилган ҳамда уларнинг қабрлари устига катта ҳажмдаги қабртошлар қўйилган. Ўз она шаҳри Шаҳрисабзга нисбатан Соҳибқироннинг ҳурмати бениҳоя баланд эди. Бунинг

лари Шаҳрисабзда ҳозирги вақтда ҳам мавжуд. Қарийб олти асрлик давр мобайнида Шаҳрисабз шаҳри ва унинг тупроғидаги ўзгаришлар, турли тарихий воқеалар, аҳолининг кўчиш ва кўпайиши каби жараёнлар оқибатида бу ҳудуда мавжуд қабристонлар ҳам ўзгарган. Айрим мақбаралар бузилган, қабртошлар эса тупроқ остига кўмилиб кетган. Ҳозирги вақтда шаҳарнинг эски қисмидаги баъзи бир уйлардан қабр устига қўйиладиган ва мажмуада сақланиб қолган тошлар чиқиб қолаяпти. Гумбази Сайиддон, Ҳазрати Имом, Пиркўтон, Чўгмозор ота, Водруқ каби муқаддас жойлардан, археологик қазишмалар ва турли объектлардан топилган бундай ёдгорликлардаги маълумотлар ҳақиқатда Амир Темур ва темурийлар даврида бу ҳудуда амирлар чиққанлиги ва ўзгаларидан сўнг мазкур жойга кўмилганлигининг гувоҳи бўлмиш.

Шаҳрисабз эски шаҳар қисмидаги хонадонлардан бирида Умар шайхнинг ўғли Сайийд Аҳмаднинг қабр тоши топилди. У амирзодалардан бўлган ва мазкур шахснинг сифатлари ҳам кабр тошида ўз аксини топган. Амир Темур вафот қилганида юқорида номи зикр этилган амирзода 15 ёшда эди. У соҳибқироннинг ўғли Умар шайхнинг бешинчи фарзанди саналган. 1407-1408 йилларда Шоҳруҳ Мирзо Сайийд Аҳмадга Шибирғон вилоятини суюрғол тариқасида

инъом этган. Тарихий манбаларда Сайийд Аҳмад Мирзонинг исми Сайди (Сиди, Сейди) тарзида берилган. Қабртош ёзувдан биз бу маълумотни тўлиқ оламиз, яъни Умаршайх Мирзонинг ўғли Сайийд Аҳмад деб аталган. Сайийд Аҳмад 1429 йилда оламдан ўтган. Унинг қабри юқорида эслатганимиздек, Шаҳрисабз шаҳридаги хонадонлардан бирида мавжуд бўлиши керак, чунки мазкур жойда тошнинг бўлишиган қабртош айнан шу уйдан чиқди. Сайийд Аҳмаднинг отаси Умар шайх Мирзо қабри ҳам Шаҳрисабзга олиб келингани ва бу ердаги барлослар дахмасига дафн қилингани хусусида маълумотлар бор.

Шулар қатори амир Сиди, Пирмазид, Дилшод оғалар ҳам барлос қавмининг йирик вакили Қорачорнинг авлодлари саналади.

Амир Темур ва темурийлар давлатида барлос қавмидан ташқари бошқа этник гуруҳ вакилларидан ҳам амирлик мартабасидаги шахслар мавжуд бўлган ва ўз аксини топган. Бунга мисол қилиб Гузордаги Мусофир ота мозорида дафн этилган амир Ҳусайн ибн Тўхтамиш ибн Жоку қавчинни олишимиз мумкин. Гузор шаҳридаги бошқа бир қабристон — Мири Жанди отадаги қабртош эса амир улкабир амир Султон Эли қурчига қўйилган. Унинг отаси амир Муҳаммад Эли Буғо қайси этник гуруҳга мансублиги аниқланмаган. Шаҳрисабз шаҳридан шарқдаги Водруқ қабристонидаги қабртошда эса амир Санучак баҳодирнинг ўғли амир Пир Ҳусайнга атаб қабр тош қўйилган. Унинг вафоти ҳижрий 805 йилга, яъни 1402 йилга тўғри келади. Шаҳрисабздан жанубий-шарқ тарафдаги Уват қишлоғи атрофида топилган оқ мармар тош эса амир шайх Сулаймон қизига қўйилган (вафоти 804 ҳижрий йил — 1403 йил).

Юқоридаги номлари қайд этилган амирлар ва уларнинг авлодлари ҳақидаги аниқ маълумотлар ва далиллар ҳозирча тўлиқ ўрганилган эмас. Кеш амирлари тўғрисида манбалар, тарихий асарлар, этнографик тадқиқотларни яхшилаб ўрганиш ва қиёслаш асосида янги маълумотларни бериш мумкин. Ҳозирги вақтда айрим шахсларнинг фаолияти хусусида у ёки бу даражада далиллар йиғилаяпти. Келажакда шу заминдан чиққан улуғ зотларнинг тарихини ўрганиш, уни халқимизга танитиш борасида, албатта, изжоби ишлар қилинишига ишончимиз комил.

Бобур АМИНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси қошидаги Ўзбекистоннинг янги тарихи маркази бўлими бошлиғи, тарих фанлари номзоди.

ДИҚҚАТ!
«Халқ сўзи» халқ билан ҳамнафас

27 июнь — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни. Бу байрамни пойтахт журналистлари Мирзо Улуғбек номидаги маданият ва истироҳат боғида ўтказишади.

Боғнинг асосий дарвозасидан кирганингиздан кейин 50 метр ичкарида «Қувноқ баландликлар» аттракциони ёнида «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари таҳририятининг муваққат ваколатхонаси сизни кутиб олади. Ўша куни эрталаб соат 9.00 дан 12.00 гача таҳририят вакиллари газета ишини янада такомиллаштириш, халқ ҳаётига ҳамнафас бўлиш юзасидан амалий таклифларингизни, фикр-мулоҳазаларингизни бажонидил тинглашади. Энг эътиборли фикрлар «Халқ сўзи» ва «Народное слово» саҳифаларида чоп этилади. Биз сизларни интизорлик билан кутамиз!

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» таҳрир ҳайъати.

МУЗЕЙ УЧУН ГРАНТ

Самарқанд шаҳридаги Ўзбекистон халқлари маданияти ва санъати тарихи музейи мамлакатимиздаги йирик музейлардан бири. Бу ерда сақланаётган минглаб экспонатлар, кўлёзмалар аждодларимиз ўтмишидан ҳикоя қилади. Ушбу ноёб экспонатларни авайлаб сақлаш музей ходимларидан жиддий меҳнат талаб этади. Шу сабабдан музейда ҳозиргача кўргазмаси ишлаб чиқилган эди. Бу лойиҳага АҚШ ҳукумати томонидан махсус грант ажратилди. Грант асосида эндиликда кўргазма залларини янгича услубда таъмирлаш, замонавий жиҳозлар ва сақлаш ускуналари билан таъминлаш мумкин.

Грант тақдимоти маросимида АҚШ нинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Жон Ҳербст иштирок этди.

У.РЎЗИЕВ,
ЎзА мухбири.

ФИРМА «ПРИМА» ПАХТАСИНИ БИР ВАГОН ҲИСОБИДАН КАМ БЎЛМАГАН МИҚДОРДА СОТИБ ОЛАДИ.
Тел.: (8-371) 169-39-06.

САВОЛ БИЗДАН...

«Тонг саҳар ташқарида машина овози эшитилгандек бўлди. Акмал кеча Тошкентдан чарчаб келган бўлса-да, барибир уйқусида сергак эди...» Қайси роман юқоридаги сўзлар билан бошланади? Асарнинг муаллифи ким?

136-35-60

Ўтган сонда берилган саволнинг жавоби:
Кўргазма 1996 йил 24 апрелда Парижда, ЮНЕСКО қароргоҳида ўтказилган.
Бу ҳақда Тошкентдан Қобилбек Каримбеков хабар берди.

ТАШКИЛОТ
Германия технологияси бўйича тайёрланган
ТУРЛИ РАНГДАГИ ПЛАСТИКЛИ ДЕВОР ПАНЕЛЛАРИНИ
таклиф этади.
Бундан арзонини тополмайсиз.
Телефон: 137-72-24, факс: 137-72-23.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

(Вазирликлар, давлат қўмиталари ва идораларнинг умумий мажбурий тусдаги меъёрий ҳужжатларини давлат рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 2002 йил 1 июндан 15 июнгача бўлган маълумот):

I. Давлат рўйхатидан ўтказилди:

1. «Оилавий тадбиркорлик субъектларига Иш билан таъминлашга кўмаклашувчи давлат жамғармаси кредит линиялари ҳисобидан тижорат банклар орқали микрокредитлар ажратиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлиги, Марказий банк, Товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасининг 2002 йил 10 майдаги 23, 59, 2-09/3, 217-В, 324-сон қарори.

2002 йил 3 июнда 1146-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2002 йил 13 июндан кучга киради).

2. «Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси божхона чегараси орқали товарларни олиб келишнинг мақсадини аниқлаш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси, Молия вазирлиги, Марказий банк, Давлат солиқ қўмитасининг 2002 йил 1 июндаги 02/8-15, 01-03/32, 2002-53-сон қарори.

2002 йил 4 июнда 1147-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2002 йил 14 июндан кучга киради).

3. «Ягона божхона тўловини ундириш ва унинг суммасини давлат бюджетига ўтказиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат божхона қўмитаси ва Тошкент иктисодий алоқалар вазирлигининг 2002 йил 31 майдаги 63, 02/8-14, 2261-сон қарори.

2002 йил 10 июнда 1148-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2002 йил 20 июндан кучга киради).

4. «Юридик шахсларнинг даромади (фойдаси)га солинадиган солиқни ҳисоблаб чиқариш ва бюджетга тўлаш тартиби тўғрисида Йўриқномага ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг 2002 йил 23 майдаги 61, 2002-46-сон қарори.

2002 йил 10 июнда 1109-1-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2002 йил 20 июндан кучга киради).

5. «Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг меъёрий заҳираларини шакллантириш учун мўлжалланган қайтариш учун пахта толасини сотишдан тушаётган маблағларни аккумуляция қилиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш» ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банкнинг 2002 йил 25 майдаги 66, 218-В-сон қарори.

2002 йил 12 июнда 1149-сон билан рўйхатдан ўтказилди (2002 йил 22 июндан кучга киради).

II. Давлат реестридан чиқарилди:

Давлат эҳтиёжлари учун харид қилинадиган пахтага жамғарма томонидан аванс бериш ва ҳисоб-китоблар учун ажратилган маблағларни қайтариш учун пахта толасини сотишдан тушадиган маблағларни тўплаш тартиби тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банки томонидан тасдиқланган (1999 йил 27 февралда 652-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган).

Адлия вазирининг 2002 йил 12 июндаги 91-мҳ-сон буйруғи билан чиқарилди.

Мазкур норматив-ҳуқуқий ҳужжат янги норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиниши муносабати билан давлат реестридан чиқарилди.

III. Давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилди:

1. «Ишлаб чиқариладиган ва сотиладиган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича кўшилган қиймат солиғини ҳисоблаб чиқариш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг қарори (янги таҳрирда).

2. «Ички уй муҳандислик коммуникациялари ва 1991 йилгача қурилган турар жойларнинг умумий фойдаланишдаги ерларини реконструкциялаш ва капитал таъмирлаш тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Марказий банки, Давлат солиқ қўмитаси, «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг қарори.

3. «Давлат бюджети маблағлари ҳисобига халқ таълими тизимидаги ўқув муассасалари кутубхона фондларини тўлдириш учун дарсликларни чоп этиш, молиялаштириш ва жойларга етказиб бериш тўғрисида йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирлиги ва Молия вазирлигининг қарори.

4. «Кредит уюшмаларини рўйхатдан ўтказиш ва лицензиялаш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қарори.

5. «Фавқулодда вазиятларда алоқани оғохлантириш учун телекоммуникациялар тармоқларидан фойдаланиш тартиби тўғрисида низом. Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги томонидан тасдиқланган.

6. «Умумий фойдаланишдаги тармоқларда телефон хизматлари кўрсатиш қоидаларини тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигининг буйруғи.

7. «Маълумотлар узатиш тармоқлари, шу жумладан интернет хизматлари кўрсатиш қоидаларини тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигининг буйруғи.

8. «Худудлар ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудий қисмларининг ривожланиши, вилоятлар ҳудудлари ҳамда Ўзбекистон Республикаси аҳоли пунктлари ҳудудларини ривожлантириш ва қуриш ҳақидаги шаҳарсозлик ҳужжатлари таркиби, уларни ишлаб чиқиш, келишиш ва тасдиқлаш тартиби тўғрисида йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш қўмитасининг қарори.

9. «Ўзбекистон Республикаси аҳоли яшаш жойларида сув таъминоти ва сув тармоқлари тизимларидан техник фойдаланиш қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида» «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг буйруғи.

10. «Электр ускуналарини синаш қоидалари ва меъёрларини тасдиқлаш тўғрисида» «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг буйруғи.

Тақдим этилган ҳужжатларда амалдаги қонунчиликка зид қоидалар мавжуд ва улар меъёрий ҳужжатларга қўйилган талабларга жавоб бермайди. Давлат рўйхатидан ўтказиш рад этилган меъёрий ҳужжатлар Адлия вазирлиги хулосалари ҳисобга олинган ҳолда қайта ишланган тақдирда давлат рўйхатидан ўтказилиши мумкин.

IV. Ҳуқуқий экспертизадан ўтказилмоқда:

1. «Юридик шахсларга солиқ, божхона ва мажбурий тўловларни бюджетга тўлаш бўйича берилган имтиёзларни расмийлаштириш ва бухгалтерия ҳисобида акс эттириш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг, Давлат солиқ қўмитасининг ва Давлат божхона қўмитасининг қарори.

2. «Корхоналарнинг акциялари, улушлари (пайлари)ни, ихки бил даромадга тўлиқ сотилмаган қисми инвестиция маблағлари қийматини объектнинг баҳосига киритиш шарти билан объектларни инвесторларга сотиш тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитасининг қарори.

3. «Ўзбекистон Республикаси давлат архивлари ўқув хоналарида фойдаланувчиларнинг ишлаш қоидаларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида» Ўзбошархивнинг буйруғи.

4. «Гиёҳвандлик воситалари ёки психотроп моддаларни нотиббий истеъмол қилувчи шахсларни, наркомания ёки токсикомания билан касалланган беморларни тиббий кўрикдан, текширувдан ўтказиш, ҳисобга олиш ва кузатиб бориш, уларга наркологик ёрдам кўрсатиш тартиби тўғрисида йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Ички ишлар вазирлигининг қарори.

5. «Ўзбекистон Республикаси банкларида пул муомаласига доир ишларни ташкил этиш бўйича йўриқномани тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қарори.

6. Олий ўқув юртларида тестлар ўтказиш тартиби тўғрисида йўриқномани тасдиқлаш тўғрисида йўриқнома. Давлат тест маркази томонидан тасдиқланган.

7. «Қорхона ва ташкилотларнинг фаолиятига доир бланкаларини йўқ қилиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг қарори.

8. «Корпоратив облигацияларни чиқариш, рўйхатга олиш ва қоплаш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш марказининг буйруғи.

9. «Энергетика ишлаб чиқариш корхоналарида ходимлар билан ишлашни ташкил қилиш қоидаларини тасдиқлаш ҳақида» Ўзэнергоназоратнинг буйруғи.

10. «Электр қозонлар ва бошқа электр қизитиш ускуналарини ишлатиш тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзэнергоназоратнинг буйруғи.

11. «Театр-концерт тадбирларини ўтказишда фонограммадан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Монополиядан чиқариш, рақобатни ривожлантириш қўмитасининг қарори.

12. «Кредит уюшмаси устав фондининг энг кам миқдори, рўйхатдан ўтказилганлиги учун йиғим миқдори, ижро органи бошлиғига қўйиладиган малака талаблари, рўйхатдан ўтказиш шакллари ва жараёни ҳамда кредит уюшмаси фаолиятини амалга ошириш учун лицензия ва кредит уюшмаси аъзоларига пай бадалларини тўлаш сертификати шакллари тартиби тўғрисида низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қарори.

Ижродан тўхтатилди:

1. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси, «Ўзкоммунхизмат» агентлигининг 2002 йил 29 апрелдаги 58, 1, 012-1/504-сон қарори билан тасдиқланган Ижтимоий соҳа объектлари ҳамда кичик ва ўрта бизнес субъектларига табиий газдан фойдаланиш учун рухсатнома бериш тартиби тўғрисидаги низомнинг кириш қисми (2002 йил 21 майда 1142-сон билан давлат рўйхатидан ўтказилган).

Адлия вазирининг 2002 йил 10 июндаги 87-мҳ-сон буйруғи билан ижродан тўхтатилди.

Ушбу Низомнинг ижтимоий соҳа объектлари ҳамда кичик ва ўрта бизнес субъектларига тут ипак қурти боқиш, хусусий уйлар ҳовлисидаги иссиқхоналар ва озиқ-овқат пиширишлар учун газдан фойдаланишга рухсатномалар бериш қисми амалда қўлланилмайди.

Маълумотлар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг Идоравий меъёрий ҳужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиш бошқармаси томонидан тайёрланди.

Саволлар ва таклифлар учун телефонлар:
133-38-67, 132-00-28

Мулкчилик шаклидан қатъи назар пудрат ишларини бажарувчи барча ташкилотлар диққатига!
«Давархитектқурилиш» қўмитасига қарашли пудрат савдолари (тендерлар)ни ташкил этиш республика бошқармасининг
САМАРҚАНД ВИЛОЯТ ФИЛИАЛИ
2002 йилда қурилиши ва қайта таъмирланиши режалаштирилган қуйидаги объектларга танлов савдоларни (тендер) ўтказилишини эълон қилади:
Буюртмачи: вилоят ҳокимияти капитал қурилиш бошқармаси.
1. Самарқанд вилояти, Иштихон тумани, Иштихон шаҳридаги 600 ўқувчига мўлжалланган қурилиш йўналишидаги касб-ҳунар коллежи қурилиш ишларини тугаллаш.
2. Самарқанд вилояти, Оқдарё тумани, Лойиш шаҳридаги 600 ўқувчига мўлжалланган педагогик йўналишидаги касб-ҳунар коллежи қурилиш ишларини тугаллаш.
3. Самарқанд шаҳридаги «Шошилинч тиббий ёрдам маркази» биносининг тўлиқ таъмирлаш.
Буюртмачи: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги 12-сон қурилаётган корхоналар бирлашган дирекцияси.
1. Самарқанд шаҳридаги «Боғишамол» ва «Жар» ташланма каналларини қайта таъмирлаш.
Қурилиш ишларини молиялаштириш буюртмачига ажратилган давлат инвестиция маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.
Тендерда қатнашмоқчи бўлган ташкилотлар тендер ҳужжатлари тўпламини олиш учун сўровнома билан пудрат савдоларини ташкил этиш (тендер) бўйича Самарқанд вилоят филиалига қуйидаги манзил билан мурожаат қилишлари мумкин:
Самарқанд шаҳри, Куксарой майдони-2, Г-корпуси. Телефонлар: 31-13-51, 33-32-00.
Тендер савдолари эълон матбуотда чоп этилган кундан 30 кун ўтгандан сўнг вилоят ҳокимлиги биносининг кичик мажлислар залида ўтказилади.
Офертапар эълон матбуотда чоп этилган кундан бошлаб пакетлар очилишига қадар қабул қилинади.
Тендер ташкилотчиси.

ЗАВОДНИНГ РАСМИЙ ДИСТРИБЬЮТЕРИ ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН
БЕНЗИН ҚУЙИШ КОЛОНКАЛАРИ (НАРА 4216, 2816)
ва ЭҲТИЁТ ҚИСМЛАРНИ таклиф этади.
НАРА ТМ
Завод мутахассислари томонидан ўрнатиб ва созлаб берилади.
Завод кафолати берилади.
Телефонлар: 144-28-44, 144-28-04, факс: 144-28-28

«Олмалиқ тоғ-металлургия» комбинати очиқ акциядорлик жамияти раҳбарияти «Қизилқумнодирметаллолтин» давлат концерни раиси Николай Иванович Кучерскийга онаси **Мария КУЧЕРСКАЯнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси жамоаси республика хизмат кўрсатган юрист, республика прокуратурасининг фахрий ходими **Вали Кабирович ҚОСИМОВнинг** вафот этганлигидан қайғуриб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Абу Райҳон Беруний номидаги Тошкент Давлат техника университети жамоаси «Чизма геометрия ва муҳандислик графикаси» кафедраси катта ўқитувчиси Т. Файзиевга онаси **Манзура ая ФАЙЗИЕВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Биринчи Тошкент Давлат Тиббиёт институти жамоаси биоорганик ва биоорганик кимё кафедрасининг доценти, тиббиёт фанлари номзоди Убайдулла Болтабоевга онаси **ҲАКИМА аянинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАЙПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 576, 36491 нусҳада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар Ж. ТОҒАЕВ ва З. БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — Ю. ҲАМИДОВ.
Навбатчи муҳаррир — Г. ЙЎЛДОШЕВА.
Навбатчи — Ҳ. КАРИМОВ.
Мусаҳҳих — Ш. МАШРАББОЕВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

[т] — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21.10.
1 2 3 4 5 6